

Szerkesztőség:
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Süggönycím: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... .. 960 Lej
Fél évre ... .. 480 Lej
Negyed évre ... .. 240 Lej
Havonta ... .. 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Ölelkező határok.

Bucurestiben ma román-magyar vegyes-bizottság ül össze és tárgyalásokat kezdenek a határátlépés megkönnyítéséről. A hét év óta fennálló új román-magyar határvonal egy társadalmilag és gazdaságilag egybeforrott országot osztott két részre és eltekintve történelmi vonatkozásaitól, nagy zavart és sok bonyodalmat okozott a határ mentén lakó népesség magánérdekei, vagyoni összefüggéseiben és mozgási lehetőségeiben is. Nem ritka eset a határ mentén, hogy a térképen meghuzott határvonal egy gazdasági egységet kétépítő köz-, vagy magánbirtokot vágott ketté s megnehezítette ezzel az illető birtok kezelését. A határmenti gazdák közül nagyon sok van olyan, akinek háza Romániában van, míg a hozzá tartozó szántóföld, vagy rét Magyarországra került. Az azóta eszközölt határkiigazítás ugyan némileg korrigálta már a helyzetet, de még mindig sok a panasz a meglehetősen rigorozus határátlépési nehézségek miatt.

A Bucurestiben összeülő vegyes-bizottság elsősorban ezeken a határátlépési nehézségeken kíván segíteni, de a tárgyalási anyag vicinális jelentőségén túl előtérbe fog nyomulni a zöld asztalnál a két szomszédos állam közötti érintkezés megkönnyítésének nagyfontosságú problémája is. Csak aki gyakran utazik külföldre, az tudhatja leginkább, mit jelent ma egy ilyen utazás. Az utlevél megszerzését hetekig tartó okmányvadászat, kilincselés, a protekciók legteljesebb igénybevétele előzi meg s rengeteg idő, pénz, ideg morzsolódik fel a komplikált eljárás folyamán. Azután jön a vizumozás torturája és végül, ha minden rendben van, folytatódik a kálváriajárás a határátlépéseken, ahol szinte inkvizíciós szigorúsággal és gyanakvással vizsgálják, kutatják a jámbor utas podgyaszát és szándékait. Ugyanez, vagy talán még kellemetlenebb az a sors, amely a szomszédállamba való szállításra szánt árura vár. Nagyon megfontolja tehát mindenki, mielőtt külföldi utra vállalkozik és mielőtt üzleti összeköttetést venne fel az ország határain túllevő céggel. Az állam érdekeinek egyáltalán nincs hasznára ez a kínos határátlépési procedura, amely szinte teljesen megbénítja a szomszédállamok külkereskedelmét.

Ha az utóállamok — gazdasági érdekeik és fejlődési lehetőségeik ellenére — már ragaszkodnak a vámnrendszerhez, legalább annyit tegyenek meg, hogy a sorompók mellől elvonják a szurós szemü gyanakvást, a rosszindulatú kontrollt, amelyet az imperiumváltás hangulata állított oda és amelyek most már, a konszolidáció mai fokán nemcsak hogy feleslegessé váltak, hanem egyenesen akadályozzák a két állam közötti békés politikai és gazdasági együttműködés kimélyítését. Az a barátságos tendencia, amely ugy Románia, mint Magyarország külpolitikájában egymás iránt az utóbbi időben megnyilvánult, alkalmas atmoszférát teremtet arra, hogy végre is megszüntessék az átkelési nehézségeket, a melyek elzárják az egymás felé vezető utakat. Vezényeljék el a sorompók mellől a határőrző terberusokat! Nyílt szívvel, őszinte homlokossal

üljön le ott Bucurestiben a két tárgyaló bizottság komoly eszmecsere, s kísérelje a tárgyalásokat a két ország békét, nyugodtságot, termelő munkát sóvárgó népének az az erős óhaj-tása, hogy a tárgyalások eredménnyel végződ-

jenek mindkét fél javára. Szakadjanak szét a kemény kézzel, gyanakvó hittel hurkolt láthatatlan drótakadályok s nyíljanak meg a határok, amelyen majd szabad szárnyalással árad-áradjon át az élet, a munka, a gazdagság.

Személyi változások a kormányban.

A kormány átalakítása még a parlament megnyitása előtt megtörténik. Atszervezik a csendőrséget. — Bratianu Ionel bejelenti a harcot.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A parlamentet — mint jelentették — csütörtökön nyitják meg, azután valószínűleg keddig elnapolják, amikor újabb néhány nap szünet fog következni. A Viitorul szerint jólinformált kormánykörök beszélik, hogy a kormány átalakítása elhatározott tény és meglepetésszerűleg még a parlament megnyitása előtt is fog következni. Az átalakítás módja attól a választól függ, amelyet Averescu tábornok több parasztpárti vezértől vár. Ha ez a válasz negatív lesz, a változások még is be fognak következni, még pedig csütörtök előtt.

A belügyminiszteriumban ma megbeszélés folyt Goga belügyminiszter, Stefanescu és Stavar tábornokok, csendőrségi főparancsnokok és a belügyi államtitkárok között a csendőrség reorganizálásáról. A reformjavaslat elkészült s azt a belügyminiszter a jelenlegi ülészen a parlament elé terjeszti.

A liberálistábornok tegnap esti vacsoráján Bratianu Ionel már nyíltan a kormány ellen megindított parlamenti kampányról beszélt, amelyet különösen a CFR. autonómiájának módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása közben akar teljes nagyságában kiélelni. Bratianu Vintila beszédében kijelentette, hogy bár-hogy is álljon a jelenlegi politikai helyzet s bár-hogy is erőlködjen Averescu kormányelnök, a kormány napjai már meg vannak számlálva. A Cuvantul értesülése szerint a liberálistábornok különben még a sajtótörvényjavaslat miatt is harcot indít a kormány ellen s ebben a harcban számít az újságírók és jogászok támogatására, ami — a lap szerint — nem is fog elmaradni. Bratianu Vintila a Viitorulban írt cikkében a Cudalbu-Pella-féle sajtótörvényjavaslatot antidemokratának, sőt alkotmányellenesnek tartja s felhívást intéz a polgársághoz, hogy minden erejével tiltakozzon az ilyen deszpotikus törekvések kiterjesztésére ellen.

Ujból összeírják az aradi állampolgárokat.

Belügyi vezérfelügyelő érkezett ezügyben Aradra. — Értekezlet a megyei prefekturán.

(Arad, január 18.) Aradváros polgárságának régi sérelme az állampolgárság ügye. A város lakosságából ezrek maradtak ki az összeállított állampolgári listából, többek között román nemzetiségű polgárok is és ezeknek évek óta küzdelmiük kell azzal a sok hátránnyal, amiknek a nem állampolgárok részesei lettek. A miniszteriumban már elhatározták, hogy sürgősen revízió alá veszik az állampolgársági kérdést és gyökeres megoldást keresnek. Az illetékes fórumok véleménye szerint ez nem történhet másként, mint a törvény módosításával újabb összeírás elrendelése. Az állampolgárság ügyében most már hamarosan fog megfelelő intézkedés történni. Az első lépés erre vonatkozólag már meg is történt: egy belügyi vezérfelügyelő utazza be Erdély városait és mindenütt megbeszéléseket folytat, miképpen lehetne legjobban, a városok polgárságára nézve legkedvezőbb módon megoldani ezt a nagyfontosságú kérdést. Ma délelőtt Aradra érkezett Polyon tábornok, belügyi vezérfelügyelő, aki felkereste Boneu Vazul prefektust és közölte utjának célját.

A prefektus a ma délelőtt folyamán értesítette Aradváros vezetőségét a vezérfelügyelő megérkezéséről és ma délután öt órakor már rendelkezésére bocsátották az aradi állampolgársági listákat, verifikálás céljából. A város vezetősége nevében dr. Miclea Sever jelent meg, aki felhívta a vezérfelügyelő figyelmét azokra a visszas állapokra, amelyek az állampolgárság körül Aradon uralkodnak, ahol ezrek maradtak ki a listából. Polyon tábornok megnyugtatta Miclea dr.-t, hogy a miniszte-

riumban már ismerik a helyzetet és rövidesen megoldásra kerül ez a fontos probléma is. A vezérfelügyelő egyébként még a holnapi napot is Aradon tölti, e fontos kérdés tanulmányozására. Körutja után jelentést tesz a miniszteriumnak a tapasztaltakról és egyben pedig javaslatot nyújt be arra vonatkozólag, miképpen lehetne végre rendezni az állampolgárság kérdését. Polyon tábornok egyébként az összes erdélyi városokban és községekben verifikálja az eddig összeállított állampolgársági listákat.

A belügyi vezérfelügyelő látogatása mindenestre reményt nyújt arra, hogy rövidesen megszűnik a sokezer erdélyi ember számára az a tortura, amelyet azért kell szenvednie, mert a gyors tempóban folytatott jelentkezés és listaösszeállítás alkalmával, különböző, legtöbbször nem rajta muló okok miatt, nem sikerült magát felvételni az állampolgárok névjegyzékébe.

— **ÁRVIZ, VILLÁMCsapás. JÉG OLASZORSZÁGBAN.** Milanból jelentik: Felsőolaszországban, a szakadatlan esőzések miatt megáradtak a folyók. A Po óriási területeket árasztott el. A Dolomitokban és a nyugati Alpokban nagy hideg uralkodik. Páduában tegnap a hóvihart nyári zivatar követte villámlással és mennydörgéssel. A villám becsapott a Santa Giustina templomba, megolvastotta az orgonaszopokat és nagy károkat okozott a freskókban. A templomban levő nép között pánik tört ki, a menekülésben több gyermeket tapostak össze. Piza környékén viaszont jégvihar tombolt. A jég leszakította a drótvezetéseket.

Mussolini: Beethoyent forrón szeretem.

Valósággal rajong a zenéért Olaszország diktátora. — Mussolini elmondja, hogy mestere a hegedűnek.

— Az Aradi Közlöny római levelezőjétől. —

Olaszország nagyhatalmu diktátora önvallomásai során rendkívül érdekes dolgokat mond esteli szórakozásáról, a melyben oroszlanrészt a zene foglal el.

Estém nyugodt és egyszerű. Néha előkészítő munkát kell végeznem rajta a következő nap teendőihez. De az est többnyire azoké a szellemi élvezeteké, melyekhez hajlamos vagyok. Az est az egyetlen idő, mely rendelkezésemre áll, hogy követhessem a kor vezető-gondolatát, amint kifejezésre jut a művészetben, a zenében és az irodalomban. Napirendemnek ez a része nekem egyénileg hasznos és szükséges, s ugyanazzal a szenvedéllyel adom át neki magam, amelyet más munkámra fordítok. Színházbajjárásra sincs időm. Ha egyszer-egyszer mégis elmegyek, úgy veszem észre, hogy jelenlétem eltereli a színpadról, a nézők figyelmét. A kíváncsiak engem néznek a páholyomban s csak félszernemmel figyelik az előadást. A rádióknak sok szórakozásomat köszönöm. De zenei előadások közben sietve teszem le a hallgatót, ha nem gráciával és technikai tökéletességgel játszanak. Meghallgatom az Alpokon túli és a tengerentúli zenekarokat és szólóistákat. Közben nem egyszer megszólok az olasz zene is és mulattat, mikor hallom, hogyan játszik idegen országokban. Nincs bennem különös előszeretést egyes meghatározott állomások iránt, inkább ott ülök készülékem előtt, játszom a kapcsolóval és várom, mi következik, mely hangok keresik az utat fülembe a messzeségből.

Mussolini hegedű.

De valóságos szenvedéllyel engedem át magam az esti órákban a hegedűnek. Számomra a hegedű a tökéletes hangszer, az a hangszer, mely lehetővé teszi a művésznak, hogy valóban alkotni legyen képes. A cigány szereti a hegedűt, mert a szív dalol benne. A hegedű fizikailag is a játszónak mellén, a nagy érzelmek hullámvázának középpontja fölött pihen. A hegedűben nincs szerkezet, mely a hangok neméről döntene. A hang a hegedűs könnyű kezének alkotása. Mikor kezembe veszem a vonót és végighuzom a húr, akkor egészen egynek érzem magam a hangszerral. Megragad engem az a szép és szabatos mozdulat, mellyel a művész végigjártatja a vonót a hurokon, hogy kihozza belőlük a tónus őrett és bársnyos lágyságát. Egész valómnak minden rostja reszket a felindulástól, mikor átengedem magam a hangok igézetének. Hétköznapi Énem eltűnik és elfoglalja helyét a zenei Én, amely egygyólvad a hangok világával. Teljesen átváltozom s egygyé válok a hangokkal, melyekben lelkem érzelmei jutnak szóhoz.

Azok közül, akik játszani hallottak, sokan állapították meg, hogy játékom igen gyakran sokkal jobb, mikor lapról játszom, mint későbbi megismétléseknél. Ugy tűnik nekem, hogy ez tökéletes módon juttatja kifejezésre jellememet. Fanatikus lelkesedéssel vetem magam a játékra, mikor először fogok hozzá. Minden lapfordítás új ösztönzést jelent számomra. Testem és lelkem el van ragadtatva, akaratomnak minden szála megfeszül, hogy elvégezzem feladatomat, hogy a zeneszerző művét a nyomtatott holt lapokból viruló életté ébresszem. Mikor másodszor és harmadszor játszom, mikor a mű már nem oly új előttem, nem hat reám többé az előbbi igézetel és nem izgat fel többé az előbbihez hasonló mértékben.

Rajongás a zenénagyságok iránt.

Csak sok év tapasztalása és gyakorlata nyitja meg a hegedűs számára azt az örömet, mely egy Wagner fenségének, egy Rossini melódiáknak való gazdagságának, egy Beethoven gigászi lelkének és más nagy mesterek műveinek megszólaltatásából áll. Nagy élvezetemet találok a tizenharmadik század olasz zeneszerzőinek műveiben. Monterverde és

Corelli suitejében és Veracini operálban. Az egyházi zenét szenvedélyesen szeretem, különösen Palestrinának vagyok tisztelője. Az orosz zene all érdekelt. Meglehetősen közép-szerűnek tartom. Néha-néha játszom modern olasz zeneszerzők dalait is. Minden este legalább egy órát szentelek mindennek a zenei foglalkozásnak. Egy óra elég; mert az a szenvedélyesség, mellyel a zenére adom magam, gyorsan kimerít. A hosszabb játék összeroppantnána idegeimet.

Mikor zeneműveket adnak elő, a hangok és a ritmus szinképzetelekkel kapcsolódnak össze bennem. Szemem elé tűnnek a zene által leirt események. A Tamhüsernél gótikus architektúra vesz körül, zöld fákat és falusias jelenetet s benne szöke asszonyokat látok. A spanyol Granatos zenéje közben spanyol levegőt érzek magam körül, szingazdag képet

látok, melyből élénken tűnnek elő a spanyol átvetőköndök színioltjai. Rossini zenéjét hallva, kristályok és szökőkutak ezerszínű táncát látom. Verdi Aidája a tűz vörösségét, a sivatag napjának izzását, a szifkszeket és a piramisokat varázsolja elém. Más zeneműveknél látom a hó vakító fehérségét, a gyümölcsök és a virágok színváltozatait, látok fekete felhőtorlaszokat, látom az ég levegőjének kétségét vagy a tenger színjátékát. Beethoyent meghatározni nem tudom. De nem irható forrón szeretem. Brahms és Bach, a nagy B-trió másik két tagja, majdnem épp oly erővel ragadnak meg, mint Beethoyent.

Az esti zenélés egész lényemet dalokkal és dallamokkal tölti meg. Fejemben is maradnak azok egész este és kísérik meg álmomat is. Bár két órán túl tartó szimfóniahangverseny tulmenne azon, amit erőm elbir, de az a zene, melyet este hallottam, eltart számomra egész éjszaka. Hosszu témák újra felhangzanak s megismétlődnek újra. Még reggel is, mikor felébredek, hibátlan pontossággal járnak a fejemben. Csakis a munka megkezdése képes eltörölni nyomukat.

Letartóztatták a házasságszédelgő aradi fiatalembert.

Egy durva nyilatkozat érdekes következményei. — Az oradeai ügyészégi fogházba került Cobilovici Sasa.

(Arad, január 18.) Tegnap számnunk Nyílt-téri rovatában feltűnést keltő és cseppet sem lovagias hangú nyilatkozat jelent meg K. Sasa aláírással. A kezdetben név mögött Cobilovici Eug. Sascha egy a regátból Aradra származott fiatalember rejtőzik, aki egy bucuressi-i benzinelosztó vállalat aradi fiókjának volt a tisztviselője. Mintegy két héttel ezelőtt az Aradi Közlöny megírta, hogy ez az aradi fiatalember Nagyváradon csunya házassági botrányt inscenált és a nászéjszakáját követő reggelen anyagi okok miatt durván elhagyta ifju feleségét, egy tekintélyes nagyváradai fakereskedő leányát. A riportban szereplő K. S. azonos a tegnapi nyílt-téri nyilatkozat aláírójával, akit a nagyváradai rendőrség ma család, zsarolás és házasságszédelgés miatt letartóztatott.

Cobilovici Sasa Aradon ismerkedett meg Sch. O. váradai urileánnyal és a fess, jóképű fiatalember hamar befészkelte magát a fiatal leány bizalmába. Az ismeretségnek néhány hét múlva házasság lett a vége. Cobilovici tisztában volt azzal, hogy a leánnyal hozományt kap. Nem is csalódott, mert Sch.-ék 500 ezer lej értékű ingatlant és több, mint 200 ezer lej készpénzt helyeztek kálátásba. Mint annak idején megirtuk, Sch. Olga édesapja nem rendelkezett momentán a beígért pénzösszeggel, 80 ezer lejt adott át csak az ifju férjnek a nászut költségeire azzal, hogy mire visszajönnek, együtt lesz a többi pénz is. Ugyanakkor kézhez kapott Cobilovici egy bekebelezési okiratot Sch.-ék egy millió lejt reprezentáló bérházának a felerészéről. Cobilovici mindezeket tudomásul vette és mint ismeretes, feleségét nászutra az oradeai Park-szállodába vitte. Másnap kibört a botrány. A család veszni hagyta a 80 ezer lejt, sőt a tárgyalások alatt még tízezer lejt, csakhogy szabaduljon a fiatalembertől. Cobilovici beleegyezett a válásba azzal a feltétellel, hogy a család nem tesz ellene megtorló lépéseket.

A válóper megindult, közben azonban igen érdekes dolgok derültek ki. Cobilovici Sasa címére távirat érkezett Bucurestiből Sch.-ékhez. A táviratban erőlyesen felszólítják Cobilovicit, hogy azonnal küldje el a 100 ezer lejt, mert baj lesz. Még két hasonló tartalmu távirat jött számára Bucurestiből, amelyek azt bizonyítják, hogy a kalandor szorult helyzetben lehetett. Ezt igazolja különben az a tény is, hogy Cobilovici a nászéjszaka reggelén megjelent a nagyváradai Agrár-bankban s a bekebelezési okiratra 200 ezer lej kölcsönt akart felvenni. A bankban felvilágosították aztán, hogy ez csak akkor lehetséges, ha feleségével együtt jön a kölcsön felvételére.

Cobilovici a napokban tudomást szerzett arról, hogy a lapok viselt dolgait szelöltették és ekkor ugy az Aradi Közlönyben, mint a nagyváradai napilapokban kvalifikálatlan hangon nyílt-téri közleményt adott le. Ez aztán a

végzete lett. A család ugyanis ma reggel feljelentést adott be ellene az oradeai rendőrségnek, amely aztán ma a déli korzón letartóztatta a gyanus multu kalandort. Kihallgatása alkalmával ugyan felháborodott hangon igyekezett magát tisztára mosni, ám annyi vád és adat volt ellene, hogy átkísítették az ügyészre, ahol a vizsgálóbíró kihirdette előtte az előzetes letartóztatásról szóló végzést. A komplikált és ravaszul kieszelt bűnügyben megindult a vizsgálat, melyben az aradi rendőrség is erőlyesen vesz részt. Ennek a vizsgálatnak eredményétől függ Cobilovici további sorsa.

Borzalmas tömegmészárlás Lengyelországban.

Egy bestiális asszony 60 gyermeket ölt meg.

(Az Aradi Közlöny varsói tudósítójától.) Bialistoki jelentések borzalmas tömeggyilkosságról számolnak be, amelyet egy emberiségéből kivetkőzött asszony követett el. A városban egy Tydrich Leontina nevű asszony lakik, aki gyermekkertésznőnek adta ki magát és azt állítva, hogy gyermekgondozó intézete van falun, hatvan zloty lefizetése ellenében gyermekeket fogadott el felnevelésre. Többet aztán az átadott gyermeket nem látták, ha valamelyik anyja mégis jelentkezett volna, különböző kifogásokkal odázta el a látogatást. A bestiális asszony főleg arra számított, hogy előkelő hölgyek törvénytelen gyermekét adják át neki és a szülők örülnek, ha megszabadulnak a gyermeküktől. A felnevelésre adott kisgyermekek egymásután nyomtalanul tűntek el. — Az egyik anyja azonban többizben meglátogatta Tydrich asszonyt, mert gyermekét akarta mindenáron látni és ekkor szobájában vérfoltnak fedezett fel. Ez gyanus volt előtte és jelentést tett a rendőrségnek. A rendőri nyomozás szörnyűséges dolgokról lebbentette le a fátyolt, Tydrich Leontina az átadott gyermekeket azonnal megölte és holttestüket elégette. Az eddigi megállapítások szerint az asszony hatvan gyermeket ölt meg, azonban valószínű, hogy a szám sokkal nagyobb, miután számos törvénytelen gyermek anyja nem mer jelentkezni. Segítőtársa, a nyomozás eddigi adatai szerint, nem volt. — A bestiális asszony az ügyesség fogházában várja, míg bírái ítéletet mondanak felette.

— Álhírek besszarábiai támadásról. Bucurestiből jelentik: A besszarábiai sziguranca megcáfolja azt a hírt, hogy a Dnyeszternél kommunista támadás történt volna. Tény az, hogy a határon néhány csempész átjött, akiket azonban visszaűztek.

A bridgeporti fantom.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Majdnem egy éve tartja lázas izgalomban egész Amerikát egy hallatlan raffineriával elkövetett merényletsorozat, melynek tettese után 300 detektív nyomozott sokáig hiába és amely még ma is valóságos rettegésben tartja Bridgeportot, a merényletek színhelyét. A merényletről, aki egy év alatt 16 fiatal leányt sebezett meg, anélkül, hogy áldozatai közül valaki is látna, vagy felismerte volna, egész legendák keletkeztek. A szurkáló fantom — ezt a nevet adta neki a rémület — fantasztikus módon, észrevétlenül férközött áldozatai közelébe és aztán másodpercek ezredrésze alatt tűnt el a vértől borított, összerogyott leány mellől, nyomtalanul, mintha magának az ördögnek lett volna cinkostársa.

A szurkáló fantom első áldozata.

A titokzatos merénylet a múlt év február 20-án este 8 órakor bukkant fel Bridgeportban. Egy Mary Annunciata nevű 12 esztendő, gyönyörű szép és erősen fejlett olasz leány a népkönyvtár kirakata előtt állott és kísérlőre várakozott, mikor egy férfi, akit különben nem figyelt meg, nagy gyorsasággal, hatalmas léptekkel elsietett mellette. Ez a rohanó ember kassé surolta, mikor elhaladt mellette és ebben a pillanatban velőtrázó sikolyra lettek figyelmesek az uccai járókelők. — A kis Mary véres kezeit a levegőbe tartva kiáltott segítségért és mikor felbontották ruháját, látták, hogy a gyomra mellett egy törtől származó nyolc centiméteres sebből vérzik. Mary Annunciata csak annyit tudott az esetről mondani, hogy valaki elszurrant mellette s ugyanakkor a derekában éles fájdalmat érzett. A merénylet nem látta. Az eltűnt, mint az árnyék. Megindult a nyomozás.

Szaporodnak a sebesültek, a nyomozás hiábavaló.

A rendőrség azonban semmit sem tudott produkálni és a kutatás csakhamar holtpontra jutott. Április 22-én pontosan abban az időben, amikor Mary Annunciata megsebesült, miss Milred Cook-al ismétlődött meg az előbbi eset. Miss Cook rokonait jött meglátogatni Bridgeportba és őt a postahivatal előtt szurta meg a rejtélyes merénylet. Ő sem látott senkit, csak egy szurást érzett. Sebe szerencsére nem volt mély. A rendőrség újra hiába nyomozott és ekkor még senki sem gondolt arra, hogy a két szurkálás között összefüggés van. Pontosán egy hónapra rá megtörtént a harmadik merénylet. Egy Elsie Schwartz nevű bridgeporti kislányt szurta meg a merénylet a népkönyvtár előtt.

Az ucca réme.

Ettől kezdve állandóan detektívek őrizték a népkönyvtárt és a postahivatalt. Három hónapig nem történt semmi, de pontosan három hónap múlva a Schwartz-eset után megszurta Edith Zimmermant, egy 12 éves szép leányt. Mikor leveleztek, ráismerték a fantom karakterisztikus szurására. Egy hónap múlva a göndörhajú Mary Dorgo sebesült meg. Október 26-án a fantom a detektívekkel megrakott népkönyvtárban szurta meg a 13 éves Dorothy le Barit.

Ezek az újabb esetek óriási izgalmat keltek Bridgeportban. Azzal most már mindenki tisztában volt, hogy a merényleteket ugyanaz a személy követi el, csak azt nem tudták örülről, vagy közönséges gonosztevőről van-e szó. Az orvosok úgy vélekedtek, hogy a merénylet csak egy idegbeteg ember lehet, akit rohamok vesznek erőt és akkor követi el rémes tetteit. A szurkáló fantom pedig közben tovább szedte áldozatait. November 20—23-ika között három fiatal leányt szurta meg és az áldozatok egyike sem tudott felvilágosítást adni a merénylet személyéről.

Háromszáz detektív munkában.

A rendőrség a legnagyobb erőfeszítéssel vetette magát a fantom nyomába. Háromszáz detektív kutatott permanenciában éjjel-nappal Bridgeport réme után. Számátalan embert gyarmba fogtak, akik azonban mind alibit igazoltak, úgy, hogy a nagyarányú nyomozás nem hozott eredményt. Már úgy látszott, hogy a merénylet eltűnt a városból, amikor egyszerre

Egy év alatt tizenhat gyilkos merénylet fiatal leányok ellen. — Duszgazdag amerikai fiatal ember borzalmas bűnlajstroma.

egy újabb merénylet ejtette izgalomba Bridgeportot. A fiatal leányok, de a fiatal emberek sem mertek kímélni az uccára és az autótaxik forgalma igen fellendült, mert még a legrövidebb utra is azokat vették igénybe a féltő fiatalok. Személyleírást pedig képtelen volt kapni a rendőrség. A legutolsó merénylet — a tizenhatodik — néhány nappal ezelőtt történt. Az áldozat, miss Carmelia Sharalia ezuttal súlyos sebet kapott, amelyből még nem épült fel.

A rendőrségen kétségbeesetten tanácskoztak az eset után, mert a tizenhatodik áldozat sem tudott lényeges felvilágosítást adni a merénylet személyéről. Ekkor egy gyilkosságot fedeztek fel Bridgeport közelében. Egy hat

éves gyermek borzalmasan megcsönkített hulláját találták meg és a gyamu egy Harold Croarkin nevű 26 éves fiatalemberre irányult, aki hosszas faggatás után beismerte a gyermek meggyilkolását.

Megvan a gyilkos?

Croarkin duszgazdag szülők gyermeke és nem akarja elárulni, hogy hol volt a gyilkosságot megelőző időben. A rendőrség emiatt abban a hiszemben van, hogy Croarkin azonos a szurkáló fantommal. Őt gyanúsítják a tizenhat leány megsebesítésével, azonban Croarkin makacsul tagad. A szülők mindent elkövetnek, hogy a fiut örültnék nyilvánítsák, erre azonban alig kerül sor, mivel az orvosok megfigyelése szerint nincs gátolva szabad elhatározási képességében. Így valószínű, hogy még abban az esetben, ha nem tudják rábizonyítani a szurkálásokat, sem tudja elkerülni a villanvosszékét.

Román—magyar tárgyalás Bucurestiben.

Megegyezés készül a határátlépés megkönnyítése dolgában. — A magyar delegáció ma érkezett Bucurestibe.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Nagyfontosságú tárgyalások kezdődnek meg szerdán reggel a bucuresti-i külügyminisztériumban. Román és magyar bizottság ül össze, amely a határátlépés megkönnyítéséről fog tárgyalásokat folytatni és végleges megállapodást létesíteni. A magyar delegáció tagjai Villani Frigyes báró bucuresti magyar követ, Szentmiklóssy Géza a budapesti külügyminisztériumba beosztott alkonzul és Fabiny Tibor földművelésügyi miniszteri tanácsos. A magyar bizottság tagjai ma Bucurestibe érkeztek s holnap reggel nyomban megkezdődnek a közös tárgyalások, amelynek kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekint a két szomszédos ország lakossága.

Frigyes Habsburg-főherceg is pernyertes lett Párisban.

A párisi román—magyar döntőbírótság ebben a pörben is kimondotta illetékességét.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Az Adeverul mai száma újabb párisi szenzációról számol be, amely megint erősen foglalkoztatja a legmagasabb politikai köröket is. Az Adeverul ugyanis — párisi tudósítójára való hivatkozással — azt közli, hogy a Párisban összeült román—magyar döntő bírótság kimondta illetékességét a Frigyes főherceg által Románia ellen indított birtokpörben is. Ezzel kapcsolatosan bucuresti-i tudósítónk jelenti, hogy az ellenzéki sajtó újabb éles támadást intéz a kormány ellen a párisi vegyesbírósnak döntése miatt, amellyel az erdélyi repatriáltaknak a román állam ellen indított perében illetékesnek mondotta ki magát. Az ellenzéki sajtó ebben a döntésben a román állam, illetve a kormány vereségét látja és

szerfelett csodálkozik azon, hogy Mitilineu külügyminiszter eddig engedte fejlődni a dolgot. Egyedül a Cuvantul igyekszik tárgyilagosságnak maradni és leszögezi, hogy a fordulat előrelátható volt, azonban mégis kárhóztatja, hogy a kormány még az illetékesség kimondása előtt nem tett bizonyos lépéseket a nagyfontosságú kérdés eliminálására. Valószínűnek tartja, hogy egy közvetlen tárgyalás az államra nézve előnyösebb lett volna. Egyébként leszögezi, hogy az éles támadásokat túlzottan tartja, hiszen maguk a román delegáltak előzőleg bejelentették, hogy a döntőbírótság bármily ítéletének alávetik magukat. A Cuvantul szerint ugyan a kormány ekkor még abban bízott, hogy a párisi döntőbírótság — mint azt a Népszövetség tette — panaszuval el fogja utasítani az abszontistákat.

Számvevő bírótság elé állítják Arad főmérnökét.

Belügyi vezérfelügyelői vizsgálat érdekes epilógusa. — Amikor a formák mellőzésével négy millió lejes megtakarítást ért el a város.

(Arad, január 18.) A múlt évben történt, — emlékeztetés még, — hogy Tomescu belügyi felügyelő Aradra jött, hogy felülvizsgálja az aszfaltozási munkálatokra vonatkozó aktákat. Az akkori vizsgálatnak most igen érdekes utójátéka fejlődött ki: a miniszter rendelkezése Muresán János városi főmérnöknek a bucuresti-i Curte de Sconté (legfőbb számviteli törvényszék) előtt kell igazolnia magát, az aszfaltozás ügye miatt. A rendkívül érdekes ügy részletei az alábbiak:

A számviteli törvény előírja, hogy a közmunkálatok nyilvános árlejtés után adandók ki. A nyilvános árlejtés azonban csak akkor érvényes, ha az összes előírt formákat betartják, többek között azt is, hogy az árlejtésre több ajánlatnak kell beérkeznie. A múlt évben Aradváros vezetősége szabályszerűen kiírta az árlejtést az aszfaltozási munkálatokra. A határidő lejártáig azonban csak egy cég ajánlata érkezett be és így a törvény szerint újabb árlejtést kellett volna kiírni. Muresán János városi főmérnök azonban attól az elgondolástól vezettetve, hogy amennyiben a vállalkozó tudomására jut, hogy ő az egyetlen ajánlkozó, a következő árlejtés bizonyára magasabb egységárakat ír majd elő, de meg részről arra való tekintettel, hogy a többi erdélyi városban az aszfaltozási munkálatok az aradinál lényegesen magasabb egységárakon folynak, a pályázatra egyedül beérkezett, négyzetméterenként 180 lejéről szóló ajánlatot annyira előnyösnek találta, hogy nem rendelt el új árlejtést, hanem épen a város jólforgott érdekében ennek az egyetlen

ajánlkozó cégnek kiadta az aszfaltozási munkát. A vállalkozó az év folyamán 32.000 négyzetméter aszfaltozott is 5 millió 760.000 lejért. Ezzel szemben a többi városban körülbelül 300 lejbe kerül négyzetméterenként, tehát ugyanezekért a munkálatokért körülbelül 9 és fél millió lejt kellett volna fizetnie Aradvárosának.

A vezérfelügyelő által végzett vizsgálat folyamán ugyan mindez beigazolódott, azonban a törvény — törvény s így Muresán János főmérnök ma belügyminiszteri rendelkezést kapott, amelynek értelmében a legfelsőbb számviteli törvényszék előtt kell felelnie azért, hogy Aradvárosnak körülbelül négy millió lejt takarított meg. A főmérnök erősen készülődik a tárgyalásra és hivatalosan átkérte a többi erdélyi városból az aszfaltozási árakat. Eddig még csak Timisoara küldötte azt át és ott az aszfaltozás körülbelül 340 lejbe kerül négyzetméterenként. Be fog azonban a napokban futni a többi erdélyi város hivatalos átirata is és ekkor Muresán János főmérnöknek módjában áll majd beigazolnia, hogy ha a formák mellőzéstől el is tekintett, ezt csupán a város anyagi érdekében tette, miután eljárásával több mint négy millió lejt takarított meg. Ezek után bizonyos, hogy a számviteli törvényszék is felmentő ítélettel fogja beigazolni Muresán János tetteit. Városi körökben igen nagy érdeklődéssel várják a bucuresti-i tárgyalást és az ítéletet.

Letartóztatták

az aradi kórház merénylő ápolóit.

Allhatatosan tagadják az ellenük emelt vádat. —

A vizsgálóbíró holnap dönt fogvatartásukról.

(Arad, január 18.) Az aradi közkórház kinos botránya ügyében megindított büntügyi vizsgálat mára meglepő eredménnyel járt, amennyiben a rendőrségnek sikerült kideríteni a brutális merénylet tetteseit, akiket Miscutia János és Bold Mihály kórházi ápolók személyében letartóztatták és kihallgatásuk után még a déli órákban az ügyészségre kísérték át. Mint ismeretes, a bestiális ápolók állati ösztönökre hallgatva, a múlt év nyarán erőszakot alkalmaztak a közkórház elme-gyógyosztályán ápoló egyik fiatal aradi leány ellen. A szörnyű bűntényre csak az elmúlt napokban jöttek rá, amikor a közben egészséges lett leány különös fájdalmairól panaszkodott anyjának. Az anya nyomban elvitte leányát Simó Károly dr. nőorvoshoz, aki terhességet állapított meg.

Az anya kétségbeesetten vette tudomásul a re-sújtó tényt és sirva kérte leányát, árulja el neki megrontója nevét. A leány azonban eleinte nem tudta, mi történt vele, majd homályosan vissza-emlékezett arra, hogy amíg hónapokon keresztül önkívületlen állapotban az elme-gyógyosztályon feküdt, két férfiápoló brutálisan megtámadta őt. Nem tudta megmondani az illetők nevét, csak két keresztnévre: Mihályra és Jánosra tudott vissza-emlékezni.

A leány édesanyja feljelentésére aztán a rendőrség a tegnapi napon megindította a vizsgálatot és a rendelkezésre boesajított adatok alapján sikerült kinyomoznia a brutális merénylőket, akik természetesen tagadják bűnségüket. A két ápolót az ügyészségen Niculescu főügyész hallgatta ki. Miscutia János és Bold Mihály — mindketten — tagadták, hogy erőszakot követek volna el a husz éves leányon. Miután azonban a kérdéses időben a két terhelt volt beosztva ápolói minőségben az elme-gyógyászati osztályra, az ügyészségen valószínűnek tartják, hogy ők ketten voltak a leány merénylői. Sotirescu vizsgálóbíró az ügyészség által előzetes letartóztatásba helyezett ápolók kihallgatását a kora délutáni órákban kezdte meg, az idő előrehaladottságára való tekintettel azonban csak holnap dönt a két tagadásban lévő ápoló további sorsa felett.

Magyar írók becsületrendje.

Molnár Ferenc és Heltai Jenő a becsületrend lovagjai lettek. — A francia kormány a Hattyu párisi sikere alkalmából kitüntetésre terjesztette fel a világhírű magyar írókat.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) Molnár Ferenc Hattyujának bemutatója az Odeon-színházban rendkívül forró atmoszférában, nagy és elhatározó siker jegyében folyt le. A színházban a legelőkelőbb premier-publikum gyűlt össze, hogy a világhírű szerzőt és darabját ünnepelje. Több kiváló politikus is megjelent a színházban, köztük Paul Boncour, azonkívül a magyar kolónia, élén báró Korányi követtel.

A mai reggeli lapok nem hoznak kritikát, mert ezek szokás szerint csak vasárnap fognak megjelenni. Csak a Comoedie ir előzetes jelentést, amelyben a lap főszerkesztője, Gabriel Boissy sikert jósol. A lap különben közli azt az üdvözlő táviratot, amelyet a Magyar Szerzők Egyesülete intézett Gémier igazgatóhoz és a szereplőkhöz. A lap szerkesztősége azt is közli, hogy a francia kormány Molnár Ferencet nagy kitüntetésre terjesztette elő, amihez az egész világ tapsolni fog. Itt csak a becsületrendről lehet szó, mert ez az egyetlen kitüntetés, amit külföldi megkaphat.

Az estlappok szórványosan közölnek kritikákat. A Paris Soir többek közt azt írja, hogy a darabnak Amerikában óriási sikere volt, bár az amerikai előadás nem volt olyan kiváló, mint a francia. A lap bizonyosnak tartja a darab párisi sikerét. A Le Soir dicséri a szereposztást, amely a francia színművészetnek becsületére válik. A Paris Midi szerint a darab nagy és megérdemelt sikert aratott, az Odeon-színház nem irigyelje többé a Comoedie Française-t Musset miatt, mert megtalálta a maga Molnárját.

A francia kormány javaslata már meg-

hallgatásra is talált, mert mint egy párisi távirat jelenti, Doumergue köztársasági elnök Briand külügyminiszter előterjesztésére Molnár Ferenc és Heltai Jenő magyar írók-

nak a francia becsületrend lovagi érdemrendjét adományozta. A háboru óta első ízben neveznek ki magyar állampolgárt a francia becsületrend lovagjává.

Bigámia a vallás parancsára.

A váci rabbi különös ítélete. — Szokatlan

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A váci római katolikus templom tözsom-szédságában húzódik meg a híres váci ghetto, amelynek falai különös, misztikus világot zárnak el az idegenek elől. Itt él Silberstein Józsa, a váci orthodox és hasszidista zsidók böics rabbija, messzehírű tudója a talmudnak tanítványai és rajongói között. Mindig akadt ennek a híres talmudiskolának egy-egy exotikus növendéke is. Legutóbb egy Goudmon Gábor nevű fülöpszállási parasztleány, aki a katolikus vallásról áttért a zsidó hitre, jelentkezett a csodarabbinál, hogy „bocher” akar lenni. Kaftánt öltött, pajeszt és szakált növesztett és beállt a váci szürke házba talmudot tanulni. Egy évig élt itt a különös fiatalember és mikor elvégezte tanulmányait, Budapestre ment — pincérnek egy orthodox vendéglőbe. Tulzó hasszidisták még ma is büszkén emlegetik a lövevény hithűségét, tudását.

A csodarabbi a legnagyobb földi hatalom a ghetto-ban, ő a törvény és igazság legfőbb őre. Mostanában aztán különös eset történt a ghetto-ban. Meghalt Vác-on egy Kohlmann Aron nevű vallásos pékmester, aki gyermektelenül, de nagy vagyonnal hagyta hátra özvegyét. A vallási törvények szerint az özvegyet az elhalt férfi fivérének, Kohlmann Izidornak kell feleségül vennie. A mózesi törvény ezt szigorúan megparancsolja, de ez esetben bonyolulttá tette a helyzetet, hogy Kohlmann Izidornak volt már hitese felesége, sőt négy gyermeke is. Mivel azonban Izidor szegény volt, bátyjának özvegye pedig gazdag, a házasság tehát Mózes törvényein túl is mindenképen ajánlatosnak és kedvezőnek látszott. A sógor megjelent tehát bátyja házában és így szólt:

— En fenn fogom tartani bátyám nevét Izraeiben és téged vallásunk parancsai szerint feleségül veszek.

Itt azonban a magyar törvények összeközösbe kerülnek Mózes törvénykönyvével. Bigámia. Kohlmann Izidor szigorúan ragaszkodik a házassághoz, az özvegy viszont vonakodik megkötni ezt a különös frigyét. A kikoszarozott sógor panaszával a csodarabbihoz fordul és bejelenti, hogy bátyjának özvegye

Művészet.

* Az aradi városi színház heti műsora. Szerdán: Szeretek egy színésznőt, vigjáték. (C. bérlet.) Csütörtök: Csókos asszony, operett. (Havassy Mimi bemutatkozása. A. bérlet) Péntek: Hajtódáaszt, operett. (Bemutató előadás, B. bérlet.) Szombat délután 3 és fél óraker: A Nosztyfiu esete Tóth Marival, vigjáték. (Ifjusági előadás.) Este: Hajtódáaszt, operett. (C. bérlet.) Vasárnap délután 3 óraker: Cirkuszhercegnő, operett. (Mérsékelt helyárak.) Délután 6 óraker: Becstelének, dráma. (Mérsékelt helyárak.) Este 9 óraker: Hajtódáaszt, operett. (Bérlétszünet.)

* Enescu második hangversenye. A második koncert is a legteljesebb siker jegyében folyt le. Ezuttal is kitűnően diszponálva, teljes fényben ragyogtatta művészetét. Az est gerincét a háromtételű Mozart koncert képezte, melynek mesteri, a legapróbb részletekig terjedő kidolgozása komoly studium és elmélyedés eredménye. A műsoron szerepelt még Haendel nemes patinájú szonátája és több apróság is. Az utóbbiak közül Leclair—Kreislér színes „Tambourin”-ja és Scarlatescu román stílusban írt „Bagatel”-je váltott ki frenetikus tetszést. A szünni nem akaró tapsokra a műsört több ráadással kellett megoldania. Caravia ezuttal is kongeniálisan kísért. (Dr. Sz. K.)

* Magyar operett nagy sikere. Budapestről jelentik: A budapesti Király-színház nagy siker mellett mutatta be Szilágyi László és Vincze Zsigmond nagyszerű operettjét: az Aranvhatáyt. A darab meséje is új, eltér a megszokott, bécsi romantikától. A szerelmes fiatal magyar leány, aki messze Amerikában összeakad a kaliforniai farmer fiával, azzal a

bonyodalom egy gazdag özvegy körül.

nem akarja őt férjül elfogadni. Súlyos eset. Összeül a tanács. Az elnöki székben Silberstein Józsa főrabbi, jobbra-balra tőle az itélő-mesterek, szentéletű bölcsek. Mind fekete kaftánban, fehér harisnyában, lengő szakállal és kétoldalt a tuncsel, csakugy, mint ezer évvel ezelőtt. És 1927-ben ítéletet mondott Vác-on a hasszidisták nagytanácsa. A böics rabbi az asszony fejére olvassa a bűnt:

— No, mit mondasz te asszony?

— En csak annyit mondok — szól a vádlott — hogy Izidor csupán házamat és vagyonomat akarja, mert hiszen ugy sem vehet engem feleségül ő, akinek már asszonya van.

— No, és te, kikoszarozott sógor, mit szólsz ehhez?

— En csak annyit mondok — szól Izidor, a vádló — hogy Mózes törvénye szerint elveszem bátyám özvegyét. De ha ő nem akar hozzám jönni, ugy fájo szívvel felmentvényedok neki. De ezt csak akkor tehetem, ha az özvegy engem családi gyászomban kárpótól és bátyám vagyonából 50 millió koronát juttat nekem.

Példátlan eset, amire még az irástudó vőnek és a szakállas bölcsek sem tudnak hirtelenben orvoslást. Új tárgyalás kezdődik, előkerülnek a hatalmas föliánsok, öreg pergamenek és hosszas tanácskozás után a vének tanácsa kimondja az ítéletet:

— Az asszony köteles hozzámenni sógorához, mert mellékes, hogy annak van-e felesége, vagy nincs. Csupán az a fontos, hogy a sógor ragaszkodik a törvényekhez és kijelenti, hogy elveszi bátyjának özvegyét. Mivel azonban az özvegy erre nem hallandó, fizessen sógorának 50 millió koronát, hogy gyászában, bánatában kárpótolja.

Az ítélet elhangzott, nincs felebbezés! Azután jött a megbélyegzés aktusa. Mivel az ítélet megállapította, hogy az özvegy konokul elzárkózott a törvényben előirt házasság elől, a nép a megbélyegzett asszony köré áll és nyelvet ölt rá, vagy gunyos szavakkal illeti. Özv. Kohlmann Aronnénak ezek után nem volt maradása Vácot a hasszidista hitközségben. Eladta minden ingatlanát és elindult más vidékre, ahol nem ismerik. Állítólag Romániában telepedett le.

ki a leány halott völegénye helyett hat hónapja küldi a szerelmes leveleket, az amerikai várostalapító magyar, a ligeti hintáslegény kalandja a mulatt korcsmárosnéval, mind-mind új hangot hoz. A bemutató igen nagy elhatározó sikert aratott. A női főszereplők: Lábass Juci, Vaály Ilona, Somogyi Nusí ragyogóak voltak. Külön érdekessége az előadásnak, hogy hosszú évek óta most játszott újra a Király-színházban Király Ernő, aki Rát-kayval és Latabárral biztosították a nagy sikert. A budapesti sajtó elragadtatóan emlékszik meg a bemutatóról.

* Az aradi színház íróa hírel, Havassy Mimi első fellépte iránt városszerte nagy az érdeklődés. A fiatal művész mindenütt kedvence volt a közönségnek és bizonyára az aradnak is az lesz. Havassy Mimi esztörtökön a Csókos asszony címszerepében mutatkozíko, — A Hajtódáaszt. Martos Ferenc, az aradi származású kiváló író ebben a legújabb operettjében szakított az eddigi sablonnal. Drámai mozzanatokban bővelkedő történetet dramatizált, amely orosz millióben játszódik. Ehhez simul Huszka Jenő Invenziózus mű-zsikája. A két szerző, aki olyan sikerekre tekinthet vissza, mint a Bob herceg, Gülbaba és Aranyvirág, a Hajtódáasztban is egymást támogatja és kiegészíti. A magyar operettirodalomnak ezt a gyöngyét pénteken mutatja be az aradi színház fényes kiállításban és nagyszerű szereposztásban. Hetényi Elemér főrendező vezetésével szorgalmasan folynak a próbák, amelyekben Gellért Pál is hatalmas munkát végez. Az előlelekből néelve, a Hajtódáasztat sikere nem fog elmaradni a Cirkuszhercegnő mögött. — Ifjusági előadás, Szombat délután 3 és fél óraker Ifjusági előadás lesz. A színház a diadalmat Mikszáth—Harsányi vigjátékot, a Nosztyfiu esetét Tóth Marival tűzte műsorra.

H I R E K.

Spanyol vagy nem spanyol?

Aradi hatósági orvosok nyilatkozata az influenza megbetegedésekről.

(Arad, január 18.) A táviratok és jelentések a világ minden részéből nap-nap után jelzik a spanyol influenza terjedését és pusztítását, az aggodalmat keltő járvány azonban eddig Aradra nem vonult be. A járvány külszági elhárításáról szóló hírek — egész érthetően — azt eredményezték, hogy ma már minden ember, aki egy kicsit meghűlt, már is azt képzei, hogy spanyol influenzát kapott, amely pedig sokkal súlyosabb, mint a közönséges nátha, vagy influenza. Aradon is elterjedt az a hír, hogy a spanyol járvány megérkezett és már több megbetegedés is történt volna. Ezzel szemben az aradi orvosok nagyrésze a nézetén van, hogy az Aradon kisebb mértékben előfordult influenzás-esetek nem azok azzal a betegséggel, amit spanyol nátha néven neveznek. Beszélünk ma ez ügyben különben dr. Cucu Vazul városi főorvossal, aki a következőket mondotta:

— Aradon szórványosan előfordult néhány lázzal járó influenza, amiről azonban nem igazolódott be, hogy spanyol. Szombatra mindenestre összehívtam az egészségügyi bizottságot és a tárgysorozaton lévő többi ügy mellett megbeszéljük azt is, hogy a spanyol járvánnyá válik az influenza, mielőtt az antizétékkel igyekezzünk azt leküzdöztetni.

A spanyol influenzáról szóló hírhez dr. Vaszt Ferenc hatósági orvos is nyilatkozatot adott:

— Ha valaki, ami ebben a téli időben egyáltalában nem ritka eset, náthás lesz, elköhlög magát, vagy kisebb lázzal járó influenzát kap, az még nem jelenti azt, hogy spanyolos lett. A spanyol influenzának nevezett betegség sokkal súlyosabb és eddig az én értesüléseim szerint, semmiféle spanyol járvány nem érkezett Aradra. Sőt, azt tapasztaltam, hogy ebben az évben Aradon lényegesen kisebb az influenzás megbetegedések száma is, mint ahogyan más években volt. De különben nem is ajánlatos az amugy is gyenge idegzetű közönséget megrémíteni, mert ha egyszer tényleg elterjed a városban a hír, hogy itt a spanyol, néhány nap alatt mindenki spanyolosnak fogja magát érezni.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelenti: Az időjárás helyzet állandóságra tett szert. Az Európa nyugati részein tartózkodó alacsony nyomású területen ma reggel több depressziócentrum vehető észre: Felső-Olaszországban és Csehországban vannak a hozzánk legközelebb esők. Az időjárás ehhez képest megtartotta enyhe, csapadékos jellegét. Kelet-Európában van a nagy légnyomás hidegebb és szárazabb időjárással, a fagy azonban erejéből veszített. Időprognózis: Tulnyomóan borult idő, sok helyütt csapadékkal és lényegtelen hőváltozással.

— Késnek a bírói kinevezések. Bucurestiből jelentik: Cudalbu igazságügyi miniszter néhány napra vidékre utazott, ezért a bírói karban tervezett előléptetések bizonyos késedelmét szenvednek.

— A német leszerelés. Párisból jelentik: A német delegátusok új utasításokat kértek Berlinből, mert a nagyköveti tanács nem találta kielégítőnek javaslataikat. A tárgyalások további utasítások megérkezéig szünetelnek. Politikai körökben remélik, hogy a megkötés még januárban megtörténik.

— Bombamerénylet a newyorki olasz konzulátus ellen. A newyorki olasz konzulátus épületében tegnap bombarobbanás történt. Az az értekező ereje az ablakokat zúzta szét és az épületet megrongálta, emberéletben azonban nem történt kár. A robbanás után a rendőrség tartóztatott le. Megállapítást nyert, hogy a bombát tényleg ők helyezték el és az elkövetők festők. Az egyik egy Meyer nevű férfi származású lengyel fiatalember, a másikat pedig a bombamerénylettel tiltakozó munkások Müssollinek a munkásságát, különösen a festőkkel szemben tanúsított ellenállása ellen.

Ki leplezte le a torneai csempészést.

A vizsgálati iratok beérkeztek a pénzügyminiszteriumba.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) A nagyvárnyu torneai selyemcsempészés ügyében felvett vizsgálati jegyzőkönyvek ma érkeztek meg a pénzügyminiszteriumba. Az iratokból kitűnik, hogy a feljelentést egy Baicoianu nevű aradi ember tette meg Panait Anastaziu vámtiszt, Crisan

— MÉGIS FELOSZLATJÁK A NÉMET BIRODALMI GYÜLÉST. Berlinből jelentik: Marx, a designált kancellár, ma Vestart gróffal, a nacionalisták vezérével folytatott tanácskozásokat. A helyzet még nem tisztázódott és számolnak azzal az eshetőséggel, hogy fel kell oszlatni a birodalmi gyűlést.

— Kezdődik a katolikus forradalom Mexikóban. Mexikóból jelentik: Nagy megerősítéseket küldtek a mexikói kormány csapatoknak, mert a katolikusok felkelése, amelyet Jimenc guadalajarai érsek vezet, egyre erősödik.

— Chaplin adótartozása. Los Angelesből jelentik: Az adóhivatal bejelentette a bíróságnak, hogy Chaplin ellen egy millió 73.721 dollár követelése van jövedelmi adó címen és ezért a filmszínész válófélben lévő feleségének pénzügyi kielégítése előtt az adó kifizetését követeli és elsőbbségi jogot jelent be Chaplin vagyonára.

— Katonai szolgálat elhalasztása. Bucurestiből jelentik: A hadügyminiszter megengedte, hogy a katonai szolgálat elhalasztására vonatkozó kérvények március elsejéig beadhatók legyenek.

— Tűz az aradi Brandesz-gyárban. A Piata Avram Iancu (Szabadság-téren) lévő Brandesz-féle ékszergyárban ma az esti órákban váratlanul tűz ütött ki, amely azonban csak jelentéktelen kárt okozott. A tüzet a házbeliek vették észre, akik arra lettek figyelmeztetve, hogy a bezárt ajtón keresztül a gyárhelyiségből füst szivárog ki. Értesítették a tűzoltókat, akik pár perc alatt elfojtották a tüzet, amely az éjjeliór ágya közelében keletkezett. Az ágy és az alatta lévő iratcsomók elhamvadtak.

— Felgyújtott és kirabolt vagon. Oradeáról jelentik: Floasi Ilié sibiui nagykereskedő részére egy vagon gyapot érkezett Cseh-szlovákiából a váradi állomásra. Tegnap éjszaka ismeretlen tettesek feltörték a vasúti kocsit és a szállítmány nagy részét ellopták. Távozásuk előtt a vaggont felgyújtották, hogy azt a látszatot keltsék, mintha a gyapot a tűz áldozataul esett volna. A kár közel két millió lej, amely biztosítás révén megtérül. A rendőrség szigorú nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

— Uccát neveznek el a béke hősi halottjáról. Szolnokról jelentik: A polgármester indítványára a városi tanács elhatározta, hogy az életmentés közben meghalt Hanzély Pál főhadnagyról uccát neveznek el.

— PUBLIKÁLJÁK A ROMÁN-FRANCIA BARÁTSÁGI SZERZŐDÉST. Bucurestiből jelentik: A francia-román barátsági és döntőbírói szerződést holnap publikálják.

— Felrobbant mozdony. Szeged. Borzalmas katasztrófa történt a szőregi határállomás előtt a Nagykikindáról jövő jugoszláv személyvonaton. A vonat kazánja ismeretlen okokból kifolyólag felrobbant. A vonat azonnal megállt és a kivonult segítség a fűtőt és a mozdonyvezetőt összeégetve, eszméletlenül találta meg.

— Leégett a dragasani malmalom. Dragasánból jelentik: A híres regát borvidék központjában, Dragasani városban az elmúlt éjszaka folyamán nagyvárnyu tűzvész pusztított. Valamivel éjfél előtt eddig ismeretlen okokból kigyulladt a hatalmas dragasani malmalom, amely ugyszólván percek alatt teljesen lángborult. A kivonult tűzoltóságnak a folyton erősödő szél miatt csak nagy erőfeszítéssel sikerült a malom területére izolálni a tüzet, viszont a malom megmentése érdekében minden kísérlet kárba veszett. Maga a négyemeletes malom, teljesen modern berendezésével, egy kétemeletes épület és egy istálló porráégett. A kár meghaladja a 12 millió lejt. A rendőrségen valószínűnek tartják, hogy a tüzet a munkások által eldobott éppő cigarettavégek okozták. A vizsgálatot megindították.

György állomástörök, Achimescu kapitány, Goldberger, Gross Amália és Zuckermann bucaresti-i kereskedők, valamint a többiek ellen s a vizsgálat ennek alapján indult meg a szövetséges csempészbanda ellen, amely aztán a bűnösök leplezésével végződött.

— Adóvallomások beadása. A pénzügyigazgatóság ismételtén felhívja Arad adózó polgárságát, hogy adóvallomásaikat a saját érdekében idejében adják be az illető kerületi adóhivatalnál, mert az utolsó napokban tömegesen beérkező adóvallomások átvételére már nem lesz elegendő idő s ezáltal a kimaradtak esetleg súlyos anyagi károsodást fognak szenvedni az által, hogy az adó-kivető bizottságok saját megállapításaik alapján lesznek kénytelenek kivetni a mulasztók adóját. Az adóvallomások benyújtásának határideje január hó utolsó napjával visszavonhatatlanul lejár.

— NEM LESZ GENERALISSZIMUSZ. Bucurestiből jelentik: Az Indreptarea megcáfolja a lapoknak azt a hírt, hogy egy hadsereg generalisszimusi állást létesítenek.

— Walthier Ádám dr. temetése. Aradmegye régi orvosi karának tevékeny tagját, dr. Walthier Ádám nyugalmazott járási orvost tegnap temették nagy részvét mellett Radnán. Egyike volt azoknak, akik a híres Darányi-kórházban dr. Tiszlai Mór és dr. Vas Sándorral együtt tevékenykedtek és önzetlen, áldásos, uttörő munkájával segítőjár-sa volt a nagy alapítónak. Évtizedeken keresztül működött, mint járási orvos Radnán, ahol jóságos modorával és szeretetreméltó egyéniségével mindenki szeretetét és becsülését vívta ki magának. A gyászoló Walthier-, Bartos-, Ornstein-, Lukácsy-családokon kívül barátainak és tisztelőinek sokasága kísérte ki utolsó útjára a népszerű orvost.

— Vihar a Fekete-tengeren. Bucurestiből jelentik: A Fekete-tengeren tegnap nagy vihar dühöngött. Két motorcsónak elsüllyedt, 16 ember a vízbe fulladt.

— SZERDÁN INDUL A ROMÁN DELEGÁCIÓ RÓMÁBA. Bucurestiből jelentik: A római delegáció január 19-én indul el Manolescu pénzügyi államtitkár vezetésével Rómába.

— A gyújtogató büntetel. Borzalmas ügyben nyomoz a belényesi csendőrség. A Belényes melletti Nimesd községben Bondár Pavelel kiscsorda a múlt hetekben elbocsátotta szolgálatából Papp Juont, mert az hanyag és gondatlan volt. Ennek híre ment és Papp Juon sehol sem tudott munkát kapni a faluban. A legény erre bosszút forralt és egy éjszaka volt gazdája udvarára lopódzott, ahol meggyújtotta a csűr mellett lévő szalmakazlat, azzal a céllal, hogy a kazaltól majd meggyullad a csűr és az is leég. Bondár szomszédja, Onutz Péter azonban idejében észrevette a tüzet, felhívta a falubelieket és így sikerült az épületeket megmenteni. Papp elmenekült a faluból, de a bosszu gondolata csak nem hagyta nyugodni. A következő éjszaka visszatért és most már Bondár csűrjét gyújtotta fel. Az le is égett és elpusztult a gazda gabonakészlete, sőt tüzet fogott az istálló és abban bennégett Bondár egyetlen tehene. Papp ott állt a tömegben és kaján örömmel nézte művét, amikor az emberek felismerték és borzalmas módon büntették meg. Két erős fiu megfogta Pappot és bedobta az égő istállóba. Papp testén meggyulladt a ruha és súlyos égési sebekkel ugrott a közel patakba. Ekkor az asszonyok estek neki és újra bedobták a tűzbe, ahonnan csak félajultán tudott kivánszorogni. Erre megint nekiesetek, lehúzták a ruhát róla, karókkal ütötték, verték, végül odakötözték egy fához. Pappot másnap reggel megfagyottan találták a fához kötözve. Az orvos megállapította, hogy a halált az égési sebek okozták. A csendőrség bevezette a nyomozást, de a bíróságnak előreláthatóan nehéz dolga lesz, mert a vádlottak padjára oda kellene állítani az egész falu lakosságát.

— Churchill rendezte az olasz hadiadósságokat. Rómából jelentik: Churchill angol pénzügyminiszter, Volpi olasz pénzügyminiszterrel ötven óra tárgyalás után rendezte az olasz hadiadósságok kérdését.

Az árvíz- és tűzkárosultakért

Aradváros társadalmának harca a tűz- és víz-veszély ellen. — Megalakult a megyei segélyező bizottság. — Bál a jótékony céljegyében.

(Arad, január 18.) Tegnap délután tartott alakuló ülését a vármegyei prefekturán az aradmegyei árvíz- és tűzkárosultak felsegélyezését célzó egyesülés. Az akció központja Bucarestben van és elnöke *Mária királyné*, vezértitkára pedig *Averescu* miniszterelnök. Minden megyében létesítenék egy bizottságot és városokban és járásokban pedig albizottságokat. Igen fontos hivatása van ennek az egyesülésnek s e célból az egyes megyék és városok költségvetéseiben is fog szerepelni nagyobb összeg a humanus intézmény javára, amely az árvíz- és tűzkárosultaknak segélyeket oszt majd szét. A nagyarányú mozgalom, amely most országsszerte folyik, reményt ad arra, hogy az egyesületnek sikerül olyan nagy alapot teremtenie, hogy jelentős segítségben részesíthesse azokat, akiknek az elemi csapások egzisztenciáját, egész vagyonát tették tönkre. Az egyes megyei bizottságok élén egy öt tagból álló, ügyvezető bizottság áll. Tegnap délután történt az aradmegyei bizottság megalakulása és Arad társadalmi előkelőségei nagy számban gyűltek össze az aradi prefekturán, hogy nemzetiségi és vallási különbség nélkül részt kérjenek maguknak a nemes munkából. A megalakulás *Boneu Vazul* prefektus elnöke alatt történt. Elsősorban ismertették az egyesület nemes célját, majd az alábbiakban megválasztották az aradmegyei egyesület tisztikarát:

Diszelnök: *Comsa Gengely* püspök, elnök: *Boneu Vazul* prefektus, alelnökök: dr. *Ispravnic Severné*, dr. *Moldovan Silvius* szenátor, titkárok: báró *Andrényi Lajosné*, dr. *Miclea Sever*, *Petruțiu Anon* megyei főjegyző, pénztáros: dr. *Miclosi Emilné*, ellenőrök: *Nicoleanu* pénzügyigazgató, dr. *Ursu Jánosné*; az ötös bizottság tagjai: *Boneu Vazulné*, dr. *Lázár Ágostonné*, báró *Neuman Károlyné*, dr. *Lázár Ágoston* és dr. *Popoviciu Sever*; a nagybizottság tagjai: *Prodan* tabornokné, *Boneu Vazulné*, dr. *Lázár Ágostonné*, *Mutiu Traiané*, báró *Neuman Károlyné*, báró *Neuman Alfrédné*, báró *Andrényi Lajosné*, báró *Popp Aurelné*, dr. *Botis Tivadarné*, dr. *Miclosi Emilné*, dr. *Robu Jánosné*, *Vásárhelyi Janka*, *Nasta Victoriné*, dr. *Ispravnic Severné*, dr. *Stoinescu Sándorné*, dr. *Bogdan Virgílné*, dr. *Pascutiu Silviusné*, *Weissenburger Nándorné*, dr. *Moldovan Jánosné*, dr. *Müller Vendelné*, dr. *Moldovan Silvius*, dr. *Barbura Sever*, dr. *Angel István*, dr. *Marcus Mihály*, dr. *Marsieu Iustin*, dr. *Miclea Sever*, *Ádám György*, *Weissenburger Nándor*, *Fejér Gábor*, dr. *Lazar Ágoston* alispán, dr. *Baross Lajos*, *Czankov* a Nemzeti Bank aradi igazgatója, *Mairovitz Márton*, *Petrescu Miklós* igazgató, *Nicoleanu* pénzügyigazgató.

Az alakuló ülés elhatározta, hogy március 5-én nagyszabású álarcosbált rendez Aradon a nemes cél érdekében és megbizta az ötös bizottságot a bál előkészítésével. Ezzel az ülés a prefektus zárszavai után véget ért.

Tiltakozás

a kávéházi ármaximálás ellen.

Aradváros interimár bizottsága — mint ismeretes — elhatározta a kávéházi árké maximálását és megbizta *Dirlea Vazul* gazdasági tanácsost, hogy dolgozzon ki konkrét javaslatot a maximálásra vonatkozólag. *Dirlea Vazul* tanácsos ma átírt Timisoara város vezetőségének és felvilágosítást kért, milyen formában történt ott a kávéházi maximálás és a válasz beérkezése után, a február elsejei maximáló ülésen tesz majd javaslatot. Az aradi kávéháztulajdonosok, mint értesülünk, élénk tiltakozást terveznek a maximálás ellen és a *Monitorul Oficialban* megjelent miniszteri rendeletre hivatkozva, bizonyítani akarják, hogy a bizottságnak nem áll jogában maximálni a luxusüzemek deklarált kávéházakat.

Leszállították a kiviteli illetékeket.

Ötvenszázalékos mérséklés. — Jóvátétel a kórházaknak. — Románia tárgyalást folytat Németországgal a Dawes-terv körül.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A kormány gazdasági bizottsága mai ülésén elhatározta, hogy a gabona- és állatkiviteli illetékeket 50 százalékkal leszállítja. Ezek szerint a hüvelyes és olajtartalmú termékek illetékét vagononként 500 lejben, a buzaliszt kiviteli illetékét 4000 lejben, a szarvasmarha kiviteli illetékét darabonként 2000 lejben, a sertését 300 lejben, a juhokét 100 lejben állapította meg a bizottság. Ezután elhatározták, hogy a Dawes-terv alapján Romániának járó jóvátételi összeg tíz százalékát az országban levő 330 közkórház gyógyszer és orvosi anyagszükségleteinek fedezésére fordítják. Kimondotta a bizottság, hogy Románia résztvesz a Genfben május 4-én kezdődő nemzetközi gazdasági konferencián.

A *Politica* című lap kormánykörökből nyert értesülése szerint mindazoknak a német vállalatoknak a részéről a legutóbbi időben tett ajánlatok, amelyek Romániának a Dawes-terv alapján járó jóvátétel kiegyenlítésére vonatkoznak, nem realizálhatók még akkor sem, ha tárgyalás alapját képezhetik, mindaddig, amíg a román kormány be nem fejezi tárgyalásait Németországgal, az *Averescu* és *Stresemann* által Genfben megállapított keretek között. Semmi olyan kísérlet, amely Romániának a Dawes-tervben megállapított kvótáját érinteni akarja, nem sikerülhet. A miniszter, aki személyesen tanulmányozta a beérkezett ajánlatokat, ilyen értelemben döntött, kijelentve: az országot az érdekei azt kívánják, hogy összes jogaink Németországgal szemben sértetlenül megmaradjon, a fennálló differenciák megfelelő likvidálása végett.

Bánffy diszmagyart tervez Albrechtnek.

Bánffy Miklós gróf Erdélyből Budapestre érkezett és érdekes nyilatkozatot tett erdélyi munkásságáról.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Bánffy Miklós gróf tegnap Erdélyből Budapestre érkezett. Az Est munkatársa ma felkereste és intervjút kért tőle az utazására vonatkozólag. Bánffy gróf igen érdekes nyilatkozatot tett az utazásával kapcsolatosan központi hírekről:

— Ide jöttem — mondotta — néhány heti tartózkodásra. Tudom, hogy utazásom eredményeképpen különböző körök, különböző érdekekből a legkalandosabb és legmulatságosabb pletykákat terjesztik, dacára annak, hogy már több ízben megcáfoltam azokat. Azonban nem cáfolhatok állandóan, már csak azért sem, mert nem jutnak mindig a tudomásomra ezek a hírek. Magyar művészeti ügyekkel foglalkozom és ápolom odahaza azokat az összeköttetéseket, ahol jóindulatot tapasztaltam és amelyek a magyar kultúra érdekében a belső megértés és lelki közeledés szempontjából hasznosíthatók. Higgyék el, mással is lehet foglalkozni komolyan, nemcsak politikával.

Arra a kérdésre, hogy igaz-e, hogy Albrecht főhercegnek diszmagyart tervez, kijelentette, hogy a hír igaz, mert Albrecht főherceg diszmagyarban akar megjelenni a magyar felsőház megnyitására ünnepségén. Nem is az első alkalom, hogy diszmagyart tervez — mondotta a gróf — majd előbbi gondolatmunkát folytatva, így nyilatkozott:

— Odahaza Erdélyben, nagy terveink vannak, merész alkotásokra készülünk. Első feladatunk az volt, hogy a társadalom érdeklődését felkeltsük a magyar irodalom iránt és ezért megszínáltuk az Erdélyi Heliont, amelyhez 28 író csatlakozott és a jövőben még többen lesznek. Tavalyelőtt megalakult az Erdélyi Szépírók Céh, amelynek bibliofil kiadványai révén felvesszük a versenyt a legelső magyarországi könyvkiadókkal. Legközelebb már kiadjuk az Erdélyi Helion almanachját.

Bánffy Miklós gróf néhány hétig tartózkodik Budapesten, majd visszatér Erdélybe.

Üldözik a Nova-részvények sikkasztóját.

Pekárynak folyószámlái voltak több banknál, ahol pékmesternek adta ki magát. Büntársaság is volt a sikkasztónak. — A nyomozás számai Amerika felé vezetnek.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Hatalmas arányokban, nagy apparátussal folyik a nyomozás Pekáry Sándor, a Nova-részvények sikkasztója után. A nyomozás igen érdekes újabb adatokat produkált arravonatkozólag, miképpen értesítette Pekáry a lopott részvényeket, sőt az újabb nyomozások már azt is beigazolni látszanak, hogy a sikkasztó utban van Délamerika felé, büntársával együtt. A szenzációs ügyről érkezett újabb jelentések a következők:

A rendőri nyomozás megállapította, hogy Pekáry a sikkasztott részvényeket budapesti bankokban értékesítette, ahol pékmesternek adta ki magát. Három banknál, a Leszállítóbanknál, a Haza Takaréknál és a Munka és Dávidsohn-féle banknál volt folyószámlája. Átlag hetenként jelent meg a bankoknál. Minden alkalommal beszédebe eredt a tisztviselőkkel, akiknek panaszkodott a péküzlet rossz menetele miatt. A múlt héten, a szökés előtt azután újra megjelent és kijelentette, hogy sikerült nagyobb mennyiségű olcsó lisztet szereznie és minden tőkéjét abba fekteti be. Kivette botjének jelentékeny részét és a gyanu elhárítására, csupán néhány milliót hagyott a bankokban folyószámláján.

Ezután történt meg a szökés. Az eset nyilvánosságra jutása után nemsokára már a rendőrség kezében volt az első fontos nyom: Forgács László bécsi bankbizományos telefonon felhívta a budapesti főkapitányságot és elmondotta, hogy pénteken egy Réthy Károly nevű fiatalember jelent meg nála s két csomagot adott át azzal, hogy Réthy Adél címre, Newyorkba E. 426. str. 79. számra továbbítsa a csomagokat, amelyeknek tartalmára nézve megjegyezte, hogy azok Nova-részvények. Megindult a nyomozás Réthy Károly után és kiderült,

hogy bizalmas jóbarátja Pekárynak és három héttel ezelőtt elutazott Budapestről. Az előzetes sikerült meg tudni azt, hogy Délamerikában ült, feleségét azonban Amerikában hagyta, mert szülei nem ismerték el menyüknek.

A főkapitány intézkedésére detektívek utaztak el Bécsbe, ahol folytatták a nyomozást, mivel az a gyanu merült fel, hogy a sikkasztó tisztviselő ezzel a manőverrel hamis irányba akarta terelni a nyomozást. Az esti órákban azután a bécsi rendőrség értesítette táviratilag a főkapitányságot, hogy a lefolytatott nyomozás megállapítása szerint Réthy Adél címre valóban 700 darab Nova-részvényt adtak fel. Pekáry tényleg Bécsben járt és a jelek szerint Párisba utazott, hogy onnan Délamerikába, Brazíliába, vagy Uruguayba szökjön. A bécsi rendőrség táviratából a budapesti főkapitányság arra következtetésre jutott, hogy a testtársak külön-külön Délamerikába szöktek s onnan értesíteni fogják Réthy Newyorkban lakó feleségét, hogy a címre érkezett részvényekkel együtt keresse fel őket. A részvények megérkezése azonban erősen bizonytalan, miután a rendőrség táviratilag tévedett, hogy a postahajón lefoglalt azokat.

A rendőrség kiadta már az elfogott rancsot Pekáry ellen, akinek személyi megküldte az összes európai rendőrség. A személyleírás szerint a sikkasztó beviselő erős, kövéres termetű férfi, közepes, barna szemű, borotvált arcú, szemü és 176 centiméter magas. Magyarul és oroszul beszél. Eltűnése alkalmával kék ruhát, fekete bársonygalléros tért viselt és barna vászontáskát vitt magával.

— Halálozás. Szuppi Lajos folyó évi január hó 18-án 65 éves korában elhunyt. Temetése január hó 19-én délután 4 órakor lesz a felső temető halottas csarnokából.

— Véres uccai rablótámadás. Budapestről jelentik: Vakmerő rablógyilkos merénylet történt tegnap este Újpesten Schuster Brunó nyugalmazott őrnagy ellen. Az őrnagynak Kispesten trafikja van, amelyet maga az őrnagy vezet. Tegnap este Schuster a Deák Ferenc-uccai lakására haladt, táskájában ötven millió koronával, az aznapi bevétellel. — Az uccán hirtelen fejbévágták egy doronggal, majd kitépték kezéből a pénzt tartalmazó táskát. Az őrnagy ájultan esett a kövezetre, ahol a járőrök találták meg. A mentők a Verebely-klinikára szállították be az őrnagyot, kinek fején hatalmas, mély seb tátongott. A rendőrség erélyes nyomozást indított a tettesek kézrekerítésére.

— Gyermekekronó gépész. A chisinaui esendőrség ma az aradi ügyészség fogházába szállította be Banciu Octavian 28 éves erdeusi gépészt, aki ellen az a súlyos vád merült fel, hogy egy 7 esztendőes erdeusi kisleány ellen merényletet követett el. Banciu határozottan tagadja a vádat és orvosi bizonyítványt mutatott fel, amely szerint őt egészségesnek, míg a kisleányt súlyosan fertőzöttnek találták. Banciu letartóztatásba helyezték és az ügyben megindították a vizsgálatot.

— Tragikus halál. Farkas Demeter pörgőriai, hatvanegy éves gazdálkodó az elmúlt éjjel ittas állapotban le akart menni borpincéjébe. A bejártnál megbotlott és olyan szerencsétlenül esett a pince mélyébe, hogy nyomban szörnyet halt. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Razzia Aradon. Az aradi államrendőrség a tegnapi nap folyamán nagyobb részben razzliát tartott Aradváros területén. Különösen a külvárosi nyilvános helyiségeket és néhány rovott multu egyén lakását keresték fel a rendőrség tagjai. A razzliának 14 férfi letartóztatása volt az eredménye: akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni. A letartóztatottak között van néhány, akiket kisebb tolvajlások elkövetésével gyanúsítanak.

— Fűst Jenőné baba jelmez-táncelőlűtánt rendez e hó 23-án, vasárnap 5-kor, ahol közkíváncsúra a kis növendékei megismétlik az eredeti táncokat.

— Dienes László előadása ma este 9 órakor. A háboru utáni ember válsága címen tartja meg nagykonceptiójú előadását Dienes László, az ismert publicista, akinek társadalomtudományi téren kifejtett eddigi munkássága nemzetközi vonatkozásokban is elismert. Az önmegismerés nagy kérdése követelőzve szólítja harcra az értelmiséget, hogy a bábeli zűrzavarból egy egységes logikus alapra helyezkedve segítsék elő a megoldást. Dienes dr. előadásának bevezetését dr. Krenner Miklós vállalta magára. A felolvasó-est befejezéseken Zala Béla, az ismert nevű szavalóművész a modern magyar költészet nagyszerű alkotásaiból fog előadni néhány verset. Jegyék Oláh Sándor és társa könyvkereskedésében, továbbá este a Kulturpalota pénztáránál (kisterem) 60 és 20 lejes árban kaphatók.

— Black-Bottom kurzus ma este 9-kor kezdődik Fűst Jenőné.

— Az Aradi Munkások és Tisztviselők Általános Termelő és Fogyasztási Szövetkezetének lapunk f. évi január 16-iki számában közölt meghívójának és mérlegének az igazgatósági tagok aláírói közül Scheffler Dezső és Valet Gyula igazgatósági tagok nevei kimaradtak, amit ezuttal pótlólag közlünk.

**Fehér galambok
fekete városban.**

Loth Ilával

a főszerepben.

Csütörtöktől

az aradi Uránlában.

Angel dr. lett Aradváros polgármestere

Éjfélután érkezett meg a hivatalos értesítés Aradra. — Osztatlan lelkesedéssel fogadott miniszteri döntés.

(Arad, január 18.) Éjfél utáni órákban érkezett bucaresti-i hivatalos távirati értesítés szerint Goga belügyminiszter ma véglegesen döntött a régóta huzódó aradi polgármesterválság ügyében. Mint ismeretes, az új polgármester kinevezését laginkább az a sajnálatos körülmény késleltette, hogy egyes befolyásos emberek a kérdéskör politikumot csináltak a városi tanács által választott jelöltek közül egy aradi ügyvéd kinevezését megszilozták. Ugy látszik azonban, hogy a belügyminiszter figyelmen kívül hagyta ezeket az elkölt szemponthoz, mert Aradváros polgármesteri székébe az arra legérdemesebb jelöltet: Angel István dr.-t nevezte ki.

A kinevezésről szóló hivatalos távirati ér-

tesítést Boneu Vazul megyei prefektus vette át, aki ebben az időben még a Városi-kávéházban tartózkodott. Ami pedig a miniszteri döntést kiváltotta osztatlan meglepedést illeti, arra jellemző, hogy amikor a kávéházban pillanatok alatt elterjedt a kinevezés híre, az ott időző vendégek felállva tapsoltak és eljeleztek Angel István dr.-t, aki Aradváros szolgálatában eltöltött értékes multjával mélyen beágyazta magát a polgárság szeretetébe.

A hivatalos értesítés vétele után munkatársunk beszélgetést folytatott Boneu prefektussal, aki kifejtette, hogy a miniszteri döntéssel felette meg elégedve s mihelyt Angel István dr. haza érkezik, nyomban összehívják a városi tanácsot.

A jubiláló Gál Gyula.

A nagyhirű aradi származású magyar színművész nyilatkozik az Aradi Közlönynek ragyogó karrierjéről.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.)

Ebben a hónapban lesz Gál Gyulának, a budapesti Nemzeti Színház örökös tagjának 25 éves művészi jubileuma. Ebből az alkalomból az Aradi Közlöny budapesti tudósítója felkereste az aradi származású, fényes karriert megfutott művészt. Gál Gyula a Rákóczi-úton lakik, a Színművészeti Akadémia házában. Egyszerű dolgozószobájában Shakespeare mellszobrá, a falakon más klasszikusok. A jubiláns színes házikóháttal hátrádól a bőrfotelben és beszélni kezd. Folyamatosan beszél, kérdések nélkül, de közvetlenül, melegen:

— Jubileumomra díszelőadást kapok a Nemzetitől. Én vagyok a második, aki effajta jutalomelőadásban részesül. Az első Rózsahegy volt. Az egész művészi pályámon negligáltam az anyagi eredményeket. Azt is elmondom, hogy miért.

— Hétéves voltam. Akkor még Aradon laktunk. Az apám okleveles látszerész volt. A nagyanyám egyszer az ölébe vett és így szólt:

— „Fiam, most határozd el, hogy mi leszel. Amit az ember feltesz magában, az sikerül!”

— Azt feleltem: színész leszek.

— Mellettünk volt Aradon a színfűz. Ismertem a színészeket, azért jött nekem is kedvem ehez a pályához. (Ilyen véletlenek irányítják az ember életét.) Feltettem, hogy színész leszek, azzá is lettem. Feltettem, hogy a Nemzeti tagja leszek, azzá is lettem. Pedig ez akkoriban, gróf Keglevich István intendánsága idején még olyan könnyű sem volt, mint ma. A Vígyszínház megalakulásakor hozott fel Pestre Ditról. Jól éreztem magam ebben a társulatban, csak a repertoár nem tetszett. Öt év múlva meghívó levelet kaptam az intendánstól és azóta tagja vagyok a Nemzetinek. Én becsületes ember voltam egész életemben. Ugy vélem, ezért elég ajándék, ha gond nélkül megélhetek családommal és ha méltányolnak azok, akiknek véleményére adok.

— A többi színész a magán-színházaknál meggazdagodott és nagyra nőtt a népszerűségben. Én teljesen elégedett vagyok a magam karrierjével és ami a legfőbb: ha azzal a hétéves gyerekszemmel nézem a pályámat, amely csillogott, amikor először mondtam ki, hogy színész leszek, akkor is azt mondhatom, nem képzeltem szebbnek.

— Magyar szerepet választottam a díszelőadásra. Kellenies darabot. Azt akarom, hogy a közönség kedélyesen érezze magát ezen az én megelégedett estém. Azt is hallom, hogy „rendes” tanár leszek az Akadémián, ahol eddig csak „tiszteltelt” voltam. Különben pedig zavarban vagyok. Én rendeztem negyedszázad óta a Nemzeti minden vidám és gyászos ünnepélyét. Most rám került a sor. Nem én rendezem. Nem ünnepelném magam, ha tőlem függne.

Befejezte mondanivalóját. Azzal a bámulatos, bölcs higgadtsággal, azzal a meggyőződött és meggyőző nyugalommal, amely csak nagy egyéniségekből árad.

FARSANG.

A bál alkonya.

Feltűnő, hogy az idei aradi farsang programjában alig két-három bál szerepel, sőt megtörtént az a — szinte hihetetlennek látszó — esemény is, hogy a híres bécsi Operabál, amely mindig esücspontra volt a szezonnak, ezúttal részvétlenség miatt egyszerűen elmaradt, mert az érdeklődés egészen minimális volt s alig néhány jegyet vettek meg elővételben. Sokan hajlandók ezt a körülményt kapcsolatba hozni a nehéz gazdasági viszonyokkal, mi azonban azon a véleményen vagyunk, hogy a bál esték ritkulásának más oka van és pedig: a bál ma már anachronizmus lett, mint ahogy idejét multta a nagyvásár is.

Egykor a bál volt az az egyetlen alkalom, a mikor a kétnembeli fiatalság közel járhatott egymáshoz és táncra perdülhetett. Valaha a leányszobák lakói ábrándozva gondoltak erre a ritkaság alkalomra és hosszú téli hónapokban talán egyébről sem beszéltek. A házassulandó és mulattivó fiatal emberek is sok komoly és szép tervet szöttek a bál estékhez. Ugyiszlóván a bál volt az akkori házasságok előszobája. Ezek az idők már elmúltak. A farsangi bálak varázsos hangulata elszállt és azok a híres táncmulatságok csak mint szép emlékek élnek tovább a hervadó szívekben. Ma már odaváloztak a viszonyok, hogy ahol 4-5 fiatal leány és legény összecsalózik, ott hamarosan megszólal a muzsika és táncra kerekednek a párok. Magánházakban is minden alkalommal felhasználnak arra, hogy táncolhassanak. Zsurokon, estélyeken, uzsonnákon, sőt nem egyszer egyszerű látogatáson vigan folyik a tánc, amely még hevesebben tombol a bárokban, kávéházakban, vendéglőkben, tánciskolákban. Mi szükség van tehát a bálakra? Feljessen feleslegessé váltak.

Amellett a bál igen drága mulatság is. Az asszonyoknak, leányoknak új, ragyogóan szép s bizony meglehetősen drága toletteket kell beszerezniök, ezüstös, aranyos cipőket, selyemharisnyákat vásárolniök. A családapáknak is költséges estélyi ruhára van szükségük, nem is említve a magas belépődíjakat, az elfogyasztott ételek-italok felértékelését stb. És végeredményben a táncosok semmivel sem mulatnak jobban, mint az előbb felsorolt összejövetelek alkalmakkor, amelyek bármelyik kedélyesebb, olcsóbb lehetőséget nyújt a tánchoz, mint a legényesebben sikerült bál. Paradoxonnak hangzik bár, de ki kell mondanunk a furcsa megállapítást: a tánc világszerte tomboló divatja — ugylátszik végérvényesen — megölte a bálakat.

— Bolond-estély (jelmezbál) 22-én a Központban.

— Nagy baba-karneval lesz 30-án, vasárnap délután, 4 órai kezdettel a Központban.

„Geszenem szepen!”

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A budapesti „Magyar Ujság”, a néhai „Szózat” ma folytatja leleplezéseit a Habsburg-restaurációról és megállapítja, hogy a magyar arisztokraták azért távolodtak el a legitimizmustól, mivel rájöttek, hogy Zita el ejtette a magyarokat. Ezért csatlakozott Bethlenhez Károlyi József gróf, aki tavaly őszig állandóan Lequeitióban élt és Hunyadi József grófi, az utolsó főudvarmester.

Ezután egy levelet közöl a „Magyar Ujság” egy budapesti sportembertől, aki 1926. márciusában Spanyolországban járt és mint buzgó legitimista Barcelonából Lequeitióba utazott, hogy bemutassa hódolatát a „kicsiny királynak”. Látogatásáról a következő levelet küldte haza:

Idegen magyarok ha találkoznak.

— . . . . . Jelentkeztem. Azon nem is csodálkoztam, hogy a kapus idegen és érthetetlen nyelvemet nem tudja, de az már megdöbbentett, amikor órákhozott kellett várnom arra, amíg végre bejelentettek egy komolyabb hatáskörrel felruházott urhoz, aki egy szót sem tudott magyarul. Mikor megtudta, hogy Magyarországról jöttem, nagyon udvariasan — németül kezdett velem beszélgetni. Kérdéseket intéztem hozzám jövetelem céljáról és a legkevésbé sem örvendett annak, hogy messzi Magyarország egyik polgára jött hűségét jelenteni a rabságban selymődő kis magyar királynak. Szerzetartásosan felvette adataimat és újabb hosszú várakozás után igazán őszinte örömet töltött el szívemet, amikor végre egy tisztes papi személyhez vezettek, aki magyarul szólt hozzám. Akcentusa azonban idegenszerű volt és minden udvariassága mellett sem tudtam felfedezni benne azt az örömet, ami két egészen idegen magyar embert elfog akkor, amikor ezer és ezer kilométer távolságra a magyar földtől egymással összetalálkozik.

Rideg ceremónia az uralkodó.

— Alfalában valami feszes idegesség, valami hűvös szertartásosság levegője vett körül és őszintén mondom, már jobban szerettem volna elismenni... Nem akarom részletezni a többi formalitásokat, folytatom ott, amikor röviden közölték velem, megadott címenem értesítettek, hogy „Ottó király őfelsége” mikor fogad. Nem akarom leírni azt a másfél napos várakozást, ami mindennél szomorubb volt számomra, csak röviden azt írom meg, hogyha természetes is a királyi család tökéletes ragaszkodása az etikettehez, az udvari szertartásokhoz, mégis valami hidegséget ékeltem közém és a királyi család közé az, ami a fogadtatáson történt... Ottó királyfi szép gyermek, akinek arcához, gyermeki közvetlenségéhez nehezen illett az egész ceremónia és én olyan elfogódott voltam, hogy azt hiszem, az öreg Ferenc József előtt sem illett volna meg annyira. Valami föltogatta torkomat, szinte azt sem tudom, hogy mi történt, annyira megdöbbentett valami egészen váratlan dolog, a mire még az előzmények után sem mertem volna gondolni.

Hogyan beszél Ottó magyarul.

— A királyfi hangját hallottam. Nem értettem, hogy mit mond és az első pillanatban zavarodottságomnak tulajdonítottam az egészet és csak később, a harmadik, negyedik szónál vettem észre, hogy a királyfi magyarul próbál hozzám beszélni. Nekem, aki otthon úgy tudtam, hogy a kis magyar király nevelése teljesen magyar szellemben történik, hogy a magyar trónra, magyarnak és magyar királynak nevelik, valami lesújtóan szomorú volt szemtől-szembe meggyőződni arról, hogy itt is megismétlődik az eddigi magyar királyoknak az esete, akiknek zengzetes magyar nyelvről hosszú cikkeket olvastunk és a végén „geszenem szepen”-nel bucsuztak el magyarjaiktól.

— Magam sem tudom, hogyan folyt le, hogyan végződött az egész audiencia. Az bizonyos, hogy végtelenül kedveseknek igyekeztek látszani mindenütt, de én egészen elbódultam és úgy érkeztem vissza szállásomra, mint aki valamit elveszített, valamit, amit soha többé meg nem talál. Így volt... Még hu-

Hogyan beszél magyarul a kicsiny Ottó? — Milyen az élet Lequeitióban? — Szerzetartásos hidegség egy ünnepeles fogadtatáson.

szonnyeg órát töltöttem ott elmondhatatlan szomorúságban. Ez alatt az idő alatt gondolkozva, természetesnek is kell tartanom, hogy a királyné nem tudja a tőle oly messze álló magyaroknak azt a forró kívánságát teljesíteni, hogy magyar udvartartást vezessen s magyarrá nevelje azt, aki a magyar trónra született. Itt nagy részvét veszi őket körül s mint igazán érdekes, előkelő idegenről mindent tudnak. Tudják azt, hogy a levelemben már említett pap, akinek nevét utólag tudtam meg. Blaskovics horvát bencés pap. Akadtak, akik belsőbb részletekről is felvilágosítottak, akik közölték, hogy a magyar urak mostanában végleg elköltöztek innen. Valószínűleg udvari lakaj-forrásból tudja a szomszédok, hogy visszajövetelükre nem is számítanak. Nagyon megértettem azután, hogy a királyfi nem tud

Anglia kivonul Kinából.

Az angol és belga kormány lemondott kínai koncesszióikról. — Béke készül a távol Keleten.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A kínai eseményekkel kapcsolatban a késő esti órákban szenzációs fordulatról érkezik londoni keltezésű távirati jelentés. Ez a híradás teljes egészében megváltoztatja az addigi helyzetet s bizonyára meghozzák a békét a távol keleten. A jelentés arról szól, hogy az angol kormány hosszas tanácskozás után úgy döntött, hogy eddigi magatartásával felhagy

és feladja a shanghai-i koncessziót. Szinte egyidőben ezzel, belga kormánykörökből nyert értesülés szerint a belga kormány is közölte a kínai kormánnyal, hogy hajlandó lemondani a belga koncessziós területről. A pekingi kormány ezzel a lépésével, amely természetesen London tudtával és beleegyezésével történt, új korszakot nyitott a kínai kérdés elintézésében.

Olasz ál-gróf végigcsalta egész Európát.

A magyar grófnő ötvenezer lírája. — Tíz hamis utlevél. öt arc, rengeteg szélhámosság. — 22 millió líra = nyolcvannyolc évi börtön.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Milanónak nagy szenzációja van: elfogtak egy régóta keresett nemzetközi szélhámost, épen az arisztokraták találkozóhelyén, ahol elegánsan, irakkosan élte világát. Ki is sejtette volna az előkelő megjelenésű, angolul, franciául, németül perfektül beszélő világfiában a közönséges csekk-csalót, ajánlott levelek megdézsmálóját, bankszolgák börténáinak kifosztóját, női szívek és női erszények megablóját.

Tíz hamis utlevél.

Páris, London, München, Berlin, Drezda, Baden, Bécs, Pozsony és Budapest rendőrsége kereste évek óta. Sohasem találtak rá. — Amikor elfogták, több mint tíz utlevelet találtak nála, — valamennyi különböző névre kiállítva. Ez megmagyaráz mindent. Ahol égni kezdett lába alatt a talaj, onnan rögtön kerekedett oidott és a határon túl már mint más ember szerepelt. Az utlevelek pedig? Egytől-egyig hamisak voltak. Igaz azonban, hogy olyan ügyes hamisítványok, hogy maga a rendőrség is csak hosszas vizsgálat után tudta megállapítani, hogy egyik sem valódi.

Ál-örgróf a magyar fővárosban.

Budapesten — amint most a milánói rendőrség megállapította — Roberto di Sant'Agata örgrófnak adta ki magát. Három évvel ezelőtt járt a magyar fővárosban, a legelőkelőbb hotelben lakott és learatta a maga számára mindazt a rokonszenvet, amely a magyarokban az olaszok iránt, különösen pedig az olasz arisztokrácia iránt él. Sikerült rövidesen bejutnia a legjobb társaságba, ahol nemcsak a férfiak rokonszenvét szerezte meg maga számára, hanem a nőket is.

Köztük egy szép és fiatal grófnőt is, akitől ötvenezer lírát csalt ki, hogy aztán — nyomtalanul eltűnjön.

Az ál-örgrófnak ekkor már szép, de veszedelmes multja volt. A kalandor Giorgio Marchetti — ez volt az igazi neve — ekkor már vagy öt éve köröztek, nem is egy,

magyarul, mert hiszen az udvar egyetlen magyarul tudó tagja még csak nem is magyar.

„Csehül és lengyelül...”

Egyébként mialatt egy-egy magyar gróf állandóan itt tartózkodott, az alatt sem igen volt más a helyzet. Akkor is a legtöbb nyelvi órát a bencés tisztelendő ur adta a királyfinak és horvátul oktatta őt. Ezenkívül a világnyelvek mellett nagy súlyt helyeztek Ottónál a cseh nyelv megtanulására. Mint érdekességet mondták el, hogy ezzel ellentétben a mindig komoly és szinte szomorú Ottónál sokkal vidámabb és elevenebb Róbert lengyelül tanul.

Ehhez, a levélhez a pesti Magyar Ujság megjegyzi, hogy ezek a viszonyok érthetővé teszik a magyar mánások elfordulását a legitimizmustól, aminek természetes következménye, hogy a minap a felsőházi választáson kibuktatták Andrássy Gyula grófot, aki a történetek ellenére is ép olyan intranzingens legitimista, mint azelőtt volt.

hanem számos bünténye miatt. A teramai születésű, jó családból való ifju első összeütközése a törvénnyel még 1919-ben történt, amikor a modenai „Banca d'Italia” egyik szolgájától ellopott 151 bankutalványt. Ez volt az első lépése a bűn útján, hogy azután egészen a nemzetközi csalók, zsebmetszők, csekkhamisítók pályájára térjen át és egész bünszövetkezettel együtt dolgozzon Európa összes országaiban.

A galambszürke Lancián.

Nagyuri fellépéssel minden esetleges gyanú el tudott háritani magától. Titkárt tartott, két autója volt — Budapesten gyönyörű galambszürke Lancia-val jelent meg — és fellépése annyira biztos volt, hogy a külföldi olasz államképviseltek vezetőivel is érintkezést merészelt fentartani. De nemcsak nevét váltogatta közben, hanem — a r c á t is. Bécsben például szakálasan jelent meg, Budapesten kis bajuszkája volt, Drezdában megint oldalszakála. De mig

Budapesten koromfekete haja volt és monoklit viselt, Londonban a haja szőke volt és csontkeretes pápaszem öregbítette arcát.

De mindenütt egyformán tagja lett rövidesen a legjobb társaságoknak, az összes éjszakai mulatóhelyeken megfordult és szórta a pénzt. Azt a pénzt, aminek eredetéről senki sem tudott, de amely — amint kiderült — nem hatalmas birtokairól származott, hanem bűnös uton került hozzá.

Huszonkét millió = nyolcvannyolc év.

Amikor elfogták, az Olaszországban nyilvántartott csalásait kétmillió frankra becsülte a rendőrség. Az ál-örgróf azonban nevetve mondta:

— Csak ennyire becsülnek engem? Több mint huszonkétmillió lírát szedtem el a hiszékeny nőktől és elővigyázatlan bankoktól.

Önmaga számította ki, hogy csalásaiért legalább is — nyolcvannyolc esztendői börtön vár egyedül reá — cinkostársainak büntetését nem is számítva.

Jön! FORGATAG Jön!

KÖZGAZDASÁG.

Március 15-ig befejezik az adókvivetést.

Pénzügyi felügyelők tanácskozása az adóbevallás és az adókvivetés módzatai felől.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójától.) Arra való tekintettel, hogy a föld- és házadókvivetés a közelben az egész országban megkezdődik, a pénzügyminisztériumba összegyűltek az ország összes pénzügyi felügyelői, hogy a munkálatokra vonatkozó összes utasításokat megkaphassák. Az értekezleten Siminescu pénzügyi vezérigazgató elnököl. A gyakorlati végrehajtásra vonatkozólag részletes tárgyalások után az alábbi megállapodásra jutottak:

Azok a falusi lakosok, akik 1923-ban nem fizettek globális adót, mivel jövedelmük évi tízezer lejen alul volt, de mert azóta a jövedelmük emelkedett és adó alá esnek, az adókedvezmény beszámítása érdekében, amely a családtagok után jár, nem kötelesek újabb nyilatkozatot beadni és a kedvezményt hivatalból fogják megállapítani. Ugyanezen intézkedés vonatkozik a városi kisadózókra is.

De ha valaki az ingatlanára bekebelezett kölcsön révén óhajt adószállítást, akkor minden esetben köteles újabb adónyilatkozat

tot beadni, a megfelelő igazolással.

Tudott dolog, hogy a törvény a nem hasznosított területek adójául a föld értékének 5 százalékát állapította meg. Tekintettel arra, hogy a legutóbbi adókvivetés alkalmával a perifériákon lévő házak udvaraira igen súlyos adót vetettek ki, a miniszter most úgy határozott, hogy a perifériákon lévő házak udvarai, ha azok kétezer négyszögméternél kisebb területek, nem esnek adó alá. Viszont, ha kétezer négyszögméternél nagyobb ez a terület, akkor úgy adózik, mintha mezőgazdaságilag használt föld volna. A város belterületén lévő füres telkek adó alá esnek, de az utasítás kimondja, hogy mértékletesen kell ezt az adót is megállapítani.

Az adókvivető bizottságok munkájukat az egész országban február elsején kezdik meg, kivéve Bucurestit, ahol az adókvivetés már meg is kezdődött és január 10-ike óta tart. Szigorú utasítás van arra, hogy az adókvivető munkálatokat legkésőbb március 15-ig be kell fejezni.

Zürichben 2.85 a lej.

Zürichben az utótdzsdén 2.76.50 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 18.)
Kifizetések: Berlin 45.70, Amsterdam 77, Newyork 191.50, London 932, Páris 7.70, Milánó 8.48, Prága 5.68, Budapest 33.60, Zágráb 3.38.50, Bécs 27.02.50, Zürich 37. — Áru: Márka 45, dollár 191, angol font 930, francia frank 7.70, olasz lira 8.40, cseh korona 5.60, pengő 33.50, dinár 3.35, osztrák schilling 27, svájci frank 37. — Pénz: Márka 44, dollár 189, angol font 910, francia frank 7.40, olasz lira 8, cseh korona 5.40, pengő 33, dinár 3.15, osztrák schilling 26, svájci frank 35. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 18.)
Berlin 123.15, Amsterdam 207.65, Newyork 519.18.75, London 2520.25, Páris 20.66.50, Milánó 22.25, Prága 15.37.50, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.80, Varsó 57.50, Bécs 73.10.

Zürichi tőzsdézárlat. (Január hó 18.)
Berlin 128.15, Amsterdam 207.65, Newyork 519.12.50, London 2519.75, Páris 20.66.50, Milánó 22.20, Prága 15.37.50, Budapest 90.62.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.85, Varsó 57.50, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Január hó 18.)
Devizák: Páris 7.59, Berlin 45.20, London 919,

Newyork 189, Milánó 8.17, Zürich 36.50, Bécs 26.75, Prága 5.62. — Valuták: Napoleon 750, márka 44, leva 1.36, török lira 0.90, angol font 920, francia frank 7.50, svájci frank 36.50, olasz lira 8.40, drachma 2.20, dinár 3.25, dollár 188.50, lengyel zloty 21, osztrák schilling 26.50, magyar korona 26.50, cseh korona 5.50.

— Az aradi pénzügyigazgatóság sürgetti az illetékeket. Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja az érdekelteket, hogy a cukor, petroleum, stearin, parafin, benzín, nyersolaj és különféle bányaaljak felemelt fogyasztási adóilleték különbözetét legkésőbb 15 napon belül feltétlenül fizessék be az illető kerületi adópénztárba, miután ellenkező esetben a mulasztók ellen nyombani végrehajtást foganatosítanak, sőt ezenkívül még a kivetett fogyasztási adóilleték felének megfelelő összegű bírsággal is sújtják. Azok, akiknek a megnevezett áruk egyikéből nagyobb mennyiség volna raktáron, az aradi pénzügyigazgatóság útján fizetési haladékot kérhetnek a pénzügyminisztertől. A halasztás iránti kérvényeket ugyancsak tizenöt napon belül Nicolaeu pénzügyigazgatóhoz kell benyújtani.

— Oroszország lovat vásárol Magyarországon. Budapesti jelentik: A Pester Lloyd értesítése szerint a belügyminisztérium heutasítási engedélyt adott egy Szovjetországból érkező négy tagból álló bizottságnak, amely Szovjetországra részére 2000 lovat vásárol Magyarországon. A bizottság elnöke és tagjai a vörös hadsereg magasrangú tisztjei.

— Magyarországon kétszeres adóval sújtják az erdélyi fát. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére az összes erdélyi és bánáti kamarák egységes intervencióra készülnek a magyar konzulátusnál azon méltánytalanság ellen, hogy Magyarországon kétszeresen sújtják forgalmi adóval azokat a faarukat, amelyeket az erdélyi termelők vagy kereskedők maguk akarnak utazóik által értékesíteni az ottani piacon. A panasz szerint a romániai áru után a határvámnál 15 százalékos, az eladásnál pedig külön 2 százalékos forgalmi adót követelnek a magyar pénzügyi hatóságok. Ez az eljárás annál méltánytalanabb, mert Romániában a magyar áruk kedvezőbb elbánásban részesülnek, a amennyiben ezek után forgalmi adót csak egy szer szednek, még pedig csakis a fogyasztótól, viszont az importőr egyáltalán nem fizet forgalmi adót.

M o z i.

xx W. M. K. kedvence, Harry Liedtke alakítja az aradi Uránia mozgószínház filmujdonosságának, a Marcsa katonájának címszerepét. Minden este zsúfolt nézőtér élvezte végig a képet, melynek minden jelenete kacajt fakaszt a nézőben. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A magyar képművészet mestere, Móricz Zsigmond hatalmas regényében, „Fehér galambok fekete városban” csodálatos erővel markolt bele a tobzódó, az élvezetet hajhászó ma emberébe. Egy várost varázsol a nagy író az olvasó elé, ahol mindenki az élvezetet kergeti: a kártyát, az asszonyt, a bűnös szeretőket és közben a fekete város az erkölcsatlenség mocsarába süllyed. Aki ebben feltámad a jószág és élébe állnak a bűnös tobzódásnak, könyörtelenül elesnek, mert keresztül gázol rajtuk a megmámorosodott embercsorda. De van egy ház, ahol a déli napsütésben összegyűlnek a fehér galambok és van egy áldott kéz, mely életet, táplálékot ad a szegény állatoknak. És ez a kéz, ez az asszony a legtisztább fehér galamb, mert mélyseges drámai kibontakozásokon keresztül megmenti a bűnös várost. Móricz Zsigmond hatalmas erejű írását filmre dolgozták át és „Fehér galambok fekete városban” címen csütörtöktől kezdve kerül vetítésre az aradi Urániában. A kép főszerepét Lóth Ila alakítja.

xx Marko, az izomember, ez a hatalmas emberkolosszus, a mozikközönség kedvence, játszik ma estétől kezdve az aradi Apolló mozgószínházban. Az „Egy árva leány története” című film megkapóan érdekes és izgalmas munka, amely igen hálás keret Markónak arra, hogy mutogassa félelmetes izmait és hogy az árvát, az üldözöttet védelmébe vegye. A kvalitásos film több napig marad műsoron az aradi Apollóban. Előadások kezdete fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Rádó-műsor.

Szerda, január 19. Wien—Graz: 16.15. Hangverseny. — 21.05. Vidám est, utána könnyű esti zene. — Pozsony: 18. A Savoy-jazz-band hangversenye. — 19.20. Kávéházi zene. — Zágráb: 17. Hangverseny. — Milánó: 20.45. Operettelőadás. — Breslau: 25.15. Beethoven-ünnep: Fuvós kamarazene. — Koppenhága: 20. Anders Rachlev zongorahangversenye. — 21.30. Zenekari hangverseny. — Prága: 20. Tarka est. — 22.18. Tánczene. — Leipzig: 20.15. Ének- és szavaltó est. — 22.15. Tánczene. — Stuttgart: 20.15. Max Keryl estélye. — Frankfurt a. M.: 20.15. Hegedűhangverseny. — 21.15. Rainer Maria Rilke-émlékünnep. — Róma: 21. Hangverseny. — Berlin: 21. Tarka óra. — 22.30. Tánczene. — München: 20. Tarka est. — Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 17.02. Hézszer Zoltán ökonómiai előadása. — 17.30. A zeneművészeti főiskola szimfonikus zenekari hangversenye. — 19.15. Történelmi előadás. — 20. Kerpely Jenő gondolkodásvetése Zoltán Irén és Polgár Tivadar közreműködésével, utána külföldi állomások közvetítése.

Az aradi Apollóban ma, szerdán

Egy árvalány története.

Főszerepben:

MARCCO

az izom ember.

Az előadások 1/2, 5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Az aradi Urániában ma, szerdán utóljára

Harry Liedtkevel

a főszerepben

Marsa katonája

Az előadások 1/2, 5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

!! Fa-bál február 12-én Aradon !!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjtól szavak szerint számítjuk. — Minden apró hirdetés ára hétköznap 4 lej — bányai, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 8 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kiadott szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűvegi, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, az minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon úton is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Levelezés.

CSÖPPETSEM: Szeretlek, ha hozzám simulsz és érzem, hogy vágvad felém vonz. 410

KOMOLY uriember ismeretséget keresi ismeretség hiányában fiatal uriaszony, ki tanulmányai befejezéséig anyagilag támogatná. Leveleket kérem jelezni „Ambició” felirégre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába 413

Alkalmazás.

ÓTEVI irodai gyakorlatlalt rendelkező tisztviselő állást keres. Cim Rudolf Mosse. 10402

PERFECT román-magyar irodakissasszony felvétetik. Cim Rudolf Mosse. 10402

INTELLIGENS fiatal nő házikissasszony vagy társalkodónői állást keres. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 414

Lakás.

EGYSZOBÁS irodahelyiség a főtéren lépési díj nélkül, külön lépcsőházi bejárattal azonnal kiadó. Érdeklődni az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 421

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szohát keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 415

KÉTSZOBÁS modern lakást keresek Cim Norddeutscher Lloyd Arad, Boros Béni-tér Dengl-féle ház. 416

TELJESEN különbejáratu, csinosan butorozott szoba központban kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 419

Vétel és eladás.

IRÓGÉPET teljesen jókarban levőt, hibátlanul megvételre keresünk. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

OLCSÓN KAPHATÓK hintaszékek, női bundák, férfi és fiú öltönyök, szőnyegek, háló, ebédlő, uriszoba, leány szoba, szalon, konyhaberendezések, bőr és szalon fotelok, tükrök, antik órák, ebédlő és szalon asztalok, íróasztal, klubgarnitúra, asztalneműk, diszágyneműk, plüsch és asztal ágycserzők, ebédlő székek, íróasztalgarnitúrák, disztárgyak, ágyak, réz márványmosdó, antik komód, Biedermeier szalon, antik lámpák, hócipők, gyermek kalocsák, gyermekágy és koscsik, női ruhák stb. Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

BIZOMÁNYBA KERESÉK dísz tárgyakat, bőröndöket, mű- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közszükségleti cikkeket, férfi ruhákneműt, egyes butordarabokat stb. — Salgóné, Arad, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kigrós csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ingtalan.

110.000 LEIÉRT kis magánház Ujmiklakán kedvező feltételekkel sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 279

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG fűszerberendezéssel, kétszobás lakással forgalmas helyen kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 420

ALKALMI ÜZLETNEZ pénzes társat aktív részvétellel keresünk, főke teljes biztosítva. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérem. 417

Oktatás.

FRANCIÁT nagyon olcsón tanítok. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 214

Jómenetelű iparág

Arad legforgalmasabb utcájában, nőnek igen alkalmas, iparjoggal

eladó.

Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 412

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Legtökéletesebbek a **NEUTRODYN** rádió-készülékek fűtőlés-mentes

kaphatók az „ELECTRON” villamosági vállalatnál Str. Meşianu (Forray-u.) I.

Rudkowski Ferencz

rész, fémáru- és gépgyár. :: Kazánkovácsműhely és öntöde.

Vállalja: C. munka-, vegyi- és festőgyári berendezések készítését. — Mindennemű gazdasági- és malomgépek javítását. — Malomhengerek esiszólását és rovatkolását. Autogen hegesztések és a javítások gyorsan és hatékonyan esztendőltetnek!

Arad, Strada Vicentiu Paşes 22. (vált Kiss Ernő-ucca) — Ren-tör-égi laktanya mellett.

Ki akar érettségét? Középiskolai összevont magánvizsgálatokra és érettségire, teljes anyagi felelősség mellett előkészít. Galgóczy Magántanfolyam Budapest, VIII., Mária Terézia-tér három.

Olcsó árak Muzsay-nál Arad

színházzal szemben.

Gyapju öltöny téli ... .. Lei 1750

Double raglan v. ulster téli Lei 2350

Téli kabát szőrme sál gallérral ... .. Lei 2850

Bőr kabát szőrme bélés és gallér Lei 4000

Mérték szerinti szabóság. Nagy posztó raktár.

Csödtömeg kiárultás.

Az Eisenstädter S. cég csödtömegének szőrmeárú készlete áruelszállítás miatt folyó hó 18. és 19. éni leltári áron alul a Str. Alexandru I. sz. alatt kiárultatik. Felhívjuk ezennel a vásárolni akaró közönséget, hogy szükségletét a jelzett két napon beszerezni sziveskedjen tekintettel arra, hogy az üzlet felosztása miatt az egész árukészlet elszállítatik.

Az üzletberendezés jutányosan eladó.

Dr/Hossu, csödtömeggondnok. 395

Betegek olvassátok!

407

Ahány napja van az esztendőnek, annyi kinszenvedés vár az ideges emberre, mert az elfáradt és kimerült idegek sok bajnak okozói. — Szűros, búzástajdalmak, szédülés, aggodalmaskodás, féltés és egész oldalú fejájás, fülzúgás, szemkápázás, emésztési zavarok, álmatlanság, izzadság, izomröngatódzás, munkaképtelenség stb. mind-mind a gyenge, kimerült, beteg idegek következményei.

Mikép szabadíthat meg e nyomorúságot? Valódi Kola-Lebithin által, mely Vitamin-gazdag tartalmú tápszer; s az emberiségre nézve, valószínűs jótétemény forrása lett. Csodás módon elősegíti a szervezet működését, erősíti a gerincvelőt, agyat, izmokat és a test tagjait.

Az egészséges idegekért való közdelemben valószínűs csodát művelt a valódi Kola-Lebithin; a tulajdonképeni tápanyagokata vérképződés legzavarást megelőzőbe vezet, felvidít, felfröcsköl, és fiatalon konzervál. Ön meggyőződhetik, hogy mindez tiszta valóság, mert mindenkinek, aki nekem ír, a következő két héten teljesen inyan és bérmentve egy kis dobor Kola-Lebithin és egy orvos könyvét küldöm, aki gazdag tapasztalatokat szerzett, mert ő maga is a Kola-Lebithin segítségével küzdött le idegességét.

Írja meg pontosan címét és én az írárt azonnal beküldöm Önnek teljes díjlanul: Ernst Pasternack Berlin, S. O. Michaelkirchplatz No. 13. — Abteilung: 272.

PAULISON

egy kastély 7 szobás lakással nagy parkkal, hozzátartozó 6 hold szőlő, 4 hold szántófölddel együtt elköltözés miatt

eladó. — Kizárólagos megbízott: „Uranul” Iroda, főpostával szemben

Ne kötya-vetvélje el holmiját!

Sokkal jobb árat kap érte, ha az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetése között

kinálja eladásra

Telefon: 151.

Kisérelje meg „Colorit-szintelenítőt”

meleg szövetek színét kivászi fehéreműk... rozsdát, tenia s gyümölcs... eltávolít. Bareskedők kérjenek mintát! „Colorit” vegyszert gyár Arad.

VIZUMOK követségeknél Utlevélhosszabítások, C.F.R. bérletek

!! **Künstler-vizumiroda** !! Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Dacia szállóval szemben.

Bármily ügyet vagy megbízást pontosan elintézt.